

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. — Glavni odgov. urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Fr. Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 3, telefon št. 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon št. 23-522 do 23-526. — Oglosni oddelk: Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Kom. banki, Ljublj., št. 60-KB-3-2-357. — Mesec. naročnina 220 din.

PO PADCU MOLLETOVE VLADE

Težavno iskanje naslednika

Od našega stalnega dopisnika

Pariz, 23. maja. (Po telefonu). Zaupnica ni bila izglasovana. Guy Molletu je manjkalo skoraj 40 glasov (213 za, 250 proti). Dal je ostavko, ki je Coty ni dokončno sprejel, pojasnjuje svoji postopek s tem, da je po ustavi za padce vlade potrebno najmanj 298 glasov proti, to se pravi absolutna večina skupnega števila poslancev.

Vendar pa ta formalnost, ki jo je zahteval Coty, traja le do noči, tako da se dejanska kriza vlade pričnjenja danes zvečer tudi teoretično. To oglasilo je bilo Cotyju potrebno tudi zato, da bi se medtem posvetoval, z voditelji posameznih parlamentarnih skupin in na ta način usotvoril njihovo razpoloženje napram možnemu nasledniku Guy Molleta. Eden od vzrokov za to je tudi, da Coty je želel, da reši krizo vlade čimprej, tako da bi se izognil odgovori svojega potovanja v Ameriko, ki je za današnji težki finančni položaj izredno važno, kajti ob tej priložnosti naj bi dokončno rešili vprašanje ameriškega posojila.

Sprejemi pri predsedniku republike Titu

Beograd, 23. maja. Predsednik republike je sprejel včeraj v Belem dvoru delegacije Društva, Korčule, Skofje Loke in Idrije, ki so mu čestitale k 65. rojstnemu dnevu in mu izročile diplome o imenovanju za častnega občana. Danes so mu čestitali zastopniki mnogih gospodarskih podjetij, ljudskih odborov, političnih in družbenih organizacij, ustanov in društev. Predsednik republike se je pozdravil z vsakim delegatom posebej in se v razgovoru zanimal za razmere v njihovem kraju, podjetju, ustanovi ali v organizaciji. Po pozdravih se je skupaj z njimi fotografiral v parku Belega dvora.

Čestitka rezervnih oficirjev

Beograd, 23. maja. Predsednik Zdrženja rezervnih oficirjev Jugoslavije Mitar Bakić je poslal predsedniku republike naslednje brožavko: Tovariši Titu! Od Leninovega oktobra do danes stojiš vztrajno v prvih vrstah borbe za velike ideje socializma. Kljub temu času in izrednih težavah, s katerimi si se boril, je nezmanjkana moč tvoje duha in revolucionarnega talenta ter je v neprestanem naraščanju stalno osvežena z zahtevami socialistične Jugoslavije in s perečimi potrebami sodobnega človeštva, čigar interesom zvesto služiš. Ob 25. maju ti rezervni oficirji Jugoslavije, tvoji zvesti tovariši in sodelavci sporočajo najlepše želje.

ZAHODNONEMSKI KANCLER POTUJE V ZDA

Najprej med štirimi očmi

Pred uradnimi razgovori se bosta Eisenhower in Adenauer pogovorila med kosilom v predsednikovi počitniški rezidenci — Kanclerjeve skrbi ob znakih politične odjuge

BONN, 23. maja (Reuter). Zahodnonemški kancler Adenauer je danes z letalom odpotoval na uradni obisk v ZDA, kjer bo imel s predsednikom Eisenhowerjem in ministrom za zunanje zadeve Dullesom politične razgovore.

Sodi, da bo to potovanje za kanclerja velikega pomena, saj uga, da bo v Washingtonu dobil podporo za vse svoje politične načrte, kar bi mu pomagal v predvideni kampanji. Poglaviti predmet razgovorov bodo razorožitev, varnost in ponovna združitve Nemčije ter problem preskrbe zahodnonemške vojske z atomskim orožjem. Adenauer je, kakor kaže, namenjen povedati ameriškim državljanom, da je njegova vlada pripravljena sprejeti atomsko orožje, čeprav ta stvar v Zahodni Nemčiji verjetno ne bi bila priljubljena.

Zastopnik Bele hiše za tisk Hagerthy je izjavil, da bo pred-

vendar je pa res, da bi ga razen njegove stranke podprli MRP, RGR in celo precejšnje število zmernih, zlasti če bi bil pripravljen malo razširiti sestavo svoje vlade in če bi iz nje izginile osebe, kakršna je Ramadier, proti kateremu je bilo slišati največ kritik v skupščini. Resnica, ki je nihče ne zanika, je namreč ta, da se je velik del poslancev strinjal z njegovo alžirsko, evropsko in zunanjo politiko, ni pa hotel toletrirati nujnih posledic takšne politike — finančnih težav. Čeprav najbrže niso nič kaj posebno realna predvidevanja, ki jih je slišati, da bi novo sestavljena vlada ne živela dlje kakor čez polnoletno pooblastilo in da bi na jesen morda mogli zopet videti na čelu nove vlade Guyja Molleta, je pa, če že nič drugega, zanimivo navesti te glasove kot zanimivost francoskega političnega življenja.

Ko smo že navedli imena Plevena in Mitterranda, čeprav skoraj vsi predstavniki strank naglašujejo, da je treba vztrajati na kontinuiteti usmerjenosti Molletove politike, je pa vendar zanimiv podatek, da sta oba zgoraj navedena največkrat pristajala francoske države in da teh svojih idej prav nič ne skrivata, kar bi dokazovalo, če bi se enemu od njih posrežilo sestaviti vlado, da bi to predstavljalo enega od njihovih ciljev. Kar se tiče ostalih strank, prevladuje mišljenje, da bodo komunisti in pužisti ohranili svoje opozicijsko stališče, pa naj bo nova vlada kakršna koli. Malo bolj nejasen je položaj radikalov. Menijo, da v sedanjem položaju, čeprav bi najbrže raje podprli Mitterranda, kakor Plevena, vendar ne bi bili pripravljeni sodelovati v njuni vladi, vsaj ne, dokler je Mendès-France podpredsednik stranke, kajti zanima novost, ki jo slišimo, je ta, da je prišlo do krize znotraj njenih vrst in da bi se moglo zgoditi, da pod Mendès-France ostavko na svoj položaj v znak protesta zaradi ponovnega nediscipliniranega glasovanja posameznih članov radikalne parlamentarne skupine. Za današnje popoldne je sklican sestanek biroja, na katerem bi se utegnulo zgoditi, da postane ta možnost resnica. To bi za desnico vsekokar predstavljalo pomemben triumf, kajti celo v svojih najbolj raz-

natih perspektivah se ni mogla nadejati takih posledic Molletovega padca in si že vse od usodnega glasovanja v tork zvečer ni nehala očitati, da so jo radikalni izigrali s tem, ko so se odločili, da se poslanci, razen ministrov, vzdržijo glasovanja ter na ta način vsogodovornost za krizo pripisujejo neodvisnim.

Direktorij socialistične stranke je na svojem včerajšnjem zasedanju sklenil, da se ta teden skliče izredni nacionalni svet, na katerem bodo odredili platformo za sodelovanje ali vsaj podporo bodoče vlade. Nihče ne dvomi v to, da se bo ta platforma držala resolucije liliškega kongresa. Kakor že rečeno, so socialistični glasovi pogoj za obstoj te bodoče vlade in tako se bo torej uredniški fenomen, da bo faktično odvisno od zrušenega Guy Molleta, kdo bo njegov naslednik.

V. Hreščak

Člani delavsko-prosvetnega društva Svoboda-Slava Klavora iz Maribora čestitajo predsedniku Titu za njegov rojstni dan

VELEPOSLANIK DR. BEBLER O OBISKU V MAROKU

Vsi pogoji za nagel razvoj

Sodelavec »Politike« je zaprosil veleposlanika FLRJ v Franciji ter poslanika v Maroku in Tunisu dr. Aleša Beblerja, ki je nedavno kot prvi jugoslovanski uradni predstavnik obiskal Maroko, da odgovori na nekaj vprašanj o svojih vtisih iz te države. Dr. Bebler, ki je sedaj v Beogradu, je odgovoril sodelavcu na postavljena vprašanja.

Vprašanje: Nedavno ste bili v Maroku in to kot prvi uradni jugoslovanski obiskovalec te države. Kakšen je bil namen obiska?

»Maroko sem obiskal, da bi v imenu naše vlade z maroško vlado uredil vprašanje praktične priprave sporazuma o vzpostavitvi diplomatskih odnosov, t. j. o zamenjavi stalnih diplomatskih predstavnikov. Srečen sem, da lahko rečem, da naloge ni bilo težko izpeljati. Stališč obeh vlad sta enaki in ustvarjena je možnost, da v bližnji bodočnosti sklenemo sporazum. Kakor je naš tek že zabeležil,

Razprava o mostu

Seja Varnostnega sveta o sirijski pritožbi proti Izraelu

NEW YORK, 23. maja (AFP). Pod predsedstvom ameriškega delegata Cabota Lodgea se je danes popoldne sestala Varnostni svet, da bi proučil sirijsko pritožbo proti Izraelu, ker je le-ta zgradil most v demilitariziranem pasu.

Stalni sirijski predstavnik v OZN Rafik Aša je pozval Varnostni svet, naj obsodi Izrael zaradi kršitve sporazuma o premirju, zlasti pa sporazuma o demilitariziranem pasu. Varnostni svet naj potrdi posebno premirju, zlasti pa sporazuma sedmiki mešane komisije za premirje in vojaškim opazovalcem Združenih narodov. Ti opazovalci bi morali ponovno in brez omejitev potrditi pravico, da se smejo svobodno kretati in vstopati v vse oddelke demilitariziranega pasu, vsestranski središnji sektor, v katerem je Izrael pred kratkim zgradil most. To je bil povod za pritožbo Sirije, zaradi česar se je Varnostni svet danes zbral. Sirijski delegat je zahteval, da potrdijo določbe posebnega položaja demilitariziranega pasu o odstranjenju iz njega tega pasu, da dovolijo izgnanim arabskim državljanom, da se vrnejo na svoje domove v demilitariziranem pasu in zahtevajo od Izraela, da takoj in brez odlašanja odstrani most, ki ga je dal zgraditi pred kratkim. Na koncu je dejal, naj Varnostni svet obsodi Izrael, ker je že večkrat prekršil sklepe tega organa.

Izraelski predstavnik Kidron je odgovoril, do so bila dela, ki jih je napravil Izrael v omenjenem pasu, namenjena izsušitvi tega področja. Zahteval je od Varnostnega sveta, naj dovoli nadaljevati ta dela, za katera je dejal, da so po svojem namenu miroljubna. Seja Varnostnega sveta je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala v tork.

Seja Varnostnega sveta je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala v tork.

Miha Marinko sprejel zastopstvo uslužbenec državnih ustanov

Včera dopoldne je predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko sprejel delegacijo centralnega odbora sindikata uslužbenec državnih ustanov Jugoslavije, ki jo je vodil predsednik centralnega odbora Marjan Vivotda. Tov. Marjan Vivotda je obvestil predsednika Marinko o nekaterih zadevah, ki jih je obravnaval pletum centralnega odbora v Ljubljani 20. in 21. maja v zvezi z načrtom zakona o javnih uslužbenecih.

Predsednik Marinko se je razgovarjal z delegati dve uri o perečih zadevah s področja delavske in uslužbenke zakonodaje, o pridobivanju kvalifikacij, plačnem sistemu, delovni storilnosti, družbenem upravljanju in podobnem.

J. Stalar

Diplomatka kronika

Beograd, 23. maja. (Tanjug) Predsednik republike Jos. Broz Tito je dal privoljenje za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika kraljevine Grčije v Jugoslaviji g. Trasilbulosa Cetalokosa.

Diplomatka kronika

Beograd, 23. maja. (Tanjug) Predsednik republike Jos. Broz Tito je dal privoljenje za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika kraljevine Grčije v Jugoslaviji g. Trasilbulosa Cetalokosa.

koji prej govoril v prid sporazuma o razorožitvi. Glavna skrb tare Adenauerja, kakor piše časopisno sporočilo, da bi prišlo do popuščanja napetosti na svetu, ne da bi pri tem rešili tudi problem združitve Nemčije.

sednik Eisenhower med štirimi očmi govoril z zahodnonemškim kanclerjem, ker se želi pogovoriti z Adenauerjem, preden se bodo začeli uradni razgovori. Po navedbah Hagerthyja bo za sedmi sestanek obeh državnikov v nedeljo med kosilom v Gettysburgu v Pennsilvaniji. »Die Welt« piše v današnji številki, da bo obisk predsednika bonnske vlade Washingtonu v času, ko je v ZDA nastalo močno valovanje v korist »miru in hladni vojni«. Eisenhower pa je prav včeraj jasneje kot kdaj-

Obsojeni pesnik

Eudimpešta, 23. maja. Kakor je poročal budimpeštanski radio, je okoližno sodišče v Budimpešti izreklo sodbo pesniku Ersiju Istvanu in tovarišem, ki so obtoženi protidržavne dejavnosti. Ersi Istvan je obsojen na pet let zapora, zaplemo premoženja in izgnanje iz državljanjskih pravic za pet let. Ostali obtoženci so bili obsojeni na manjše časovne kazni.

DUNAJ, 23. maja. Zveza slovenskih organizacij na Koroskem in Narodni svet iz Celovca, sta poslala, kot se je zvedelo, znanemu ministru Figlu kot predsedniku medministrskega odbora za izvedbo določil 7 člena državne pogodbe skupno pismo, v katerem ga prosita, da želita dobiti na vpogled načrte zakonov, ki jih pripravljata avstrijska vlada v zvezi z določili 7 člena.

Zadnje čase je bilo že veliko slišati o načrtih zakonov, ki jih pripravljata avstrijska vlada za določitev položaja jugoslovanske manjšine, toda o vsem em ni bilo kljub ponovnim pozvedbam mogote zvedeti nič določnega.

J. Stalar

kolikor je bilo možno, da bi spoznal državo. Videl sem največja mesta Rabat, Casablanca, Marakés in vrsto manjših naselbin na poti od enega do drugega velikega mesta. Za popotnika, ki prihaja iz Tunisa, kot je bilo to z menoj, je največja razlika v tem, da Tunisu priznamkuje vode, Maroko pa je ima v izobilju. Visok teneec Atlasa zadržuje vlogo z Atlantika, kar povzroča pogosto dež, sneg pa je rezervar, od koder tečejo potoki in reke v dolino. Od tam se razprostira zelenje Maroka, gozdovi cedra in evkaliptusa, plantaže limon in pomaranč, polja pšenice, bombaža in riža.

Drugi najmočnejši vtis je mesto Casablanca z velikim in dobro opremljenim pristaniščem, z nebotičniki, precejšnjo industrijo ter trgovskim in splošnim gospodarskim centrom. Tu je največja kolonija tujcev, večinoma Francozov, dosti pa jih je tudi iz drugih krajev sveta. Tam so tudi Jugoslovani, kjer so se naselili med obema vojnama, in že deset let pred drugo svetovno vojno so imeli svoj klub.

Tretje, kar najbolj pade v oči, so sledovi veličine Maroka v preteklosti. Maročani radi pripovedujejo, da so že od vsega začetka 20. stoletja samostojna država. Njihovi vladarji v srednjem veku niso bili podrejeni bogadskimi ali drugim kalifom. Otomani njihove države niso osvajali, na mejah so bili zaščiteni. O razvoju države v tej dobi govore številne porušene trdnjave, ohranjeni dvorci, cerkve in cela mesta, ki so ohranila star značaj. Najlepše od njih je mesto Fez.

Vprašanje: Kaj pa bi lahko rekli o jugoslovansko-maroških odnosih?

»Tovariški odnosi med Marokom in Jugoslavijo obstajajo že več let. Zadnje čase so se razširili in kmalu bo prišlo do razgovorov o novem trgovskem sporazumu. Razširjena izmenjava bo pripeljala v Casablanca še več naših ladij, kakor doslej, ko jih priplove do pet teden. Od drugih vidikov sodelovanja pa bi posebej omenil možnost sodelovanja na kulturnem področju, pri čemer bi mi lahko nudili določeno pomoč. Osnova vsikh odnosov na vseh področjih, vključujoč političnega, je močna. Prednost miru in enakopravnosti narodov je nam in Maročanom skupna. Na tej osnovi so že vznikle obstoječe vzajemne simpatije naših narodov in maroškega naroda. V tem duhu mi je govoril tudi suveren Maroka v avdienci in me zaprosil, naj prenesem njegove pozdrave in najlepše želje našim narodom, posebno pa muslimanskim prebivalcem Jugoslavije.«

Vprašanje: Kaj pa bi lahko rekli o jugoslovansko-maroških odnosih?

»Tovariški odnosi med Marokom in Jugoslavijo obstajajo že več let. Zadnje čase so se razširili in kmalu bo prišlo do razgovorov o novem trgovskem sporazumu. Razširjena izmenjava bo pripeljala v Casablanca še več naših ladij, kakor doslej, ko jih priplove do pet teden. Od drugih vidikov sodelovanja pa bi posebej omenil možnost sodelovanja na kulturnem področju, pri čemer bi mi lahko nudili določeno pomoč. Osnova vsikh odnosov na vseh področjih, vključujoč političnega, je močna. Prednost miru in enakopravnosti narodov je nam in Maročanom skupna. Na tej osnovi so že vznikle obstoječe vzajemne simpatije naših narodov in maroškega naroda. V tem duhu mi je govoril tudi suveren Maroka v avdienci in me zaprosil, naj prenesem njegove pozdrave in najlepše želje našim narodom, posebno pa muslimanskim prebivalcem Jugoslavije.«

Diplomatka kronika

Beograd, 23. maja (Jugopres). Državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak bo v juniju na povabilo obrambnega ministra maršala Zukova odpotoval na obisk v Sovjetsko zvezo.

Strauss v Londonu

Izjavil je, da se bodo razgovarjali samo o tehničnih podrobnostih in ne o nakupu atomskega orožja

London, 23. maja. (DPA) Zahodnonemški obrambni minister Strauss je izjavil danes v Londonu, da bo med razgovori z britanskim ministrom obrambe skušal razumeti britansko stališče, da pa bi morala tudi Velika Britanija računati s stališčem Zahodne Nemčije in položajem vse Zahodne Evrope. Izrazil je upanje, da se bo Zahodna Nemčija v okviru Atlantskega pakta sporazumela z Veliko Britanijo o obrambni politiki. Dokler je nevarno za vojno v Evropi, morajo biti britanske čete razvrščene na celine, je dejal zahodnonemški minister, ki je med drugim povedal, da bi prišlo, v London, da bi govoril o nabavi britanskega atomskega orožja za novo

nemško vojsko, pač pa samo, da bi se pogovoril o nekaterih tehničnih podrobnostih, o katerih so govorili na sestanku med Adenauerjem in Macmillanom.

Strauss je danes prišel v London in takoj začel razgovore s britanskim obrambnim ministrom. Spremlja ga predsednik odbora skupnega štaba zahodnonemških oboroženih sil general Heusinger. V London sta prispejala z nemškimi letalom. Prvič po vojni se je na britansko letališče spustilo letalo z nemškimi znamenji. Jutri bosta imela Strauss in Heusinger razgovore z britanskimi štabom in ministrom za oboroževanje.

VREME

Stanje 23. maja: Področje visokega zračnega pritiska se razprostira od Azov čez britansko otočje do Skandinavije. Hladnejši zrak, ki je danes zavil Alpe, se pomovno pomika proti severozahodu. Napoved za petek: Delno do spremenljivo oblačno vreme. Temperature med 7 in 11. V Pri-morju in najvišje dneve do 22 stopinj C.

Ugoden razvoj proizvodnje in potrošnje

IZ GOVORA DRŽAVNEGA SEKRETARJA ZA BLAGOVNI PROMET DR. MARJANA BRECLJA

Arandjelovac, 23. maja. Danes se je končala v Arandjelovcu skupščina Zveze trgovinskih zbornic. Zaključnemu delu skupščine so prisostvovali predsednik odbora za gospodarstvo pri zveznem izvršnem svetu Mihael Todorović, državni sekretar za blagovni promet dr. Marjan Breclj, generalni sekretar Zadrugne zveze Jugoslavije Anton Raos in drugi.

V razpravi je državni sekretar za blagovni promet dr. Marjan Breclj poudaril, da potrošnja je pomemben dejavnik pri razvoju proizvodnje. Njihova družbena vloga naj bi bila predvsem v pospeševanju in v solidnem sodelovanju z drugimi panogami ob podpori vseh zainteresiranih dejavnikov. S tega stališča je napačno mnenje, da je zmajšana vloga trgovinskih zbornic po ustanovitvi državnih organov in solidnega strokovnega aparata za blagovni promet. V našem sistemu ne more noben državni organ zanj vsi splošnih gospodarskih nalog. Zato imajo gospodarske zbornice pomembno delo, kar bo točneje določeno tudi v zakonskih predpisih o združevanju v gospodarstvu, pri katerih izdelavi naj bi intenzivno sodelovale tudi trgovske zbornice.

O organizaciji kmetijskega trga, o čemer so mnogo govorili na letni skupščini, je dr. Marjan Breclj dejal, da je treba čimprej izdelati sistem kontrahiranja kmetijske proizvodnje, avdijske prodaje in jamčenja minimalnih cen. Posebno je važno, da se na kmetijskem trgu ne dopusti monopolizem bodisi trgovinskih bodisi zadrugnih organizacij.

Ko je obvestil skupščino o gospodarskem gibanju v preteklih šestih mesecih, je navedel državni sekretar dr. Breclj zelo pozitivno oceno. Blagovni skladi so bili v pretekli dobi na mnogo višji stopnji ne samo v primerjavi z lanskim letom, temveč tudi s predvideno ravnanjo, kar je posledica zelo dobre industrijske proizvodnje. Pomembno je, da se je industrijska proizvodnja povečala v vseh panogah. Nadaljuje se tudi težnja po izpremembi strukture industrijske proizvodnje v korist potrošnega blaga in materiala za reprodukcijo. Proizvodnja potrošnega blaga in materiala za reprodukcijo je bila za 22% večja kakor v istem času lani.

Presežek blagovnega sklada je bil ustvarjen po zaslugi intenzivnega uvoza blaga za široko potrošnjo, ki je bil v prvih šestih mesecih za 47% večji kakor lani v istem času.

S povečanjem ponudbe se je povečalo tudi povpraševanje. Dohodek prebivalstva so bili v prvih šestih mesecih za 24,4% večji kakor lani, kar je posledica večjega števila delavcev in uslužbencev, povečanja zaposlenosti in odkupnih cen. Narasli so tudi dohodki na podlagi socialnih dajatev ter dohodki obrtnikov in drugih.

Tudi povečanje potrošnega kredita je vplivalo na povečanje kupne moči prebivalstva. Medtem ko so se od januarja do aprila lani zmanjšali potrošniški krediti za 1,8 milijarde, so se v istem času letos povečali za 9,1 milijarde dinarjev. Osebnna potrošnja delavcev in

Raven cen industrijskih izdelkov se je ob koncu aprila letos povečala v glavnem meseca januarja za 1% v primerjavi z decembrom lanskega leta. Splošna raven cen industrijskih proizvodov je ostala od februarja do aprila neizpremenjena. Cene kmetijskih pridelkov so se povečale za okoli 5%, kar je posledica večjega povpraševanja na notranjem trgu in izvoza. Cene na drobno pa so medtem ostale neizpremenjene, kar je bilo pozitivno glede na običajne sezonske oscilacije cen in ponudbi.

Pomembno je tudi povečanje zaloga osnovnih surovin in pogonskega materiala. Zaloga osnovnih surovin so bile ob koncu marca za 34,5% večje, pogonskega materiala pa za 27,5 odstotka v primerjavi z istim časom lani. Zaloga potrošnega materiala in izdelka je nekoliko manj narasla.

V pretekli dobi se je povečal izvoz za 29,5%. Ugodna dinamika izvoza v glavnem ni imela negativnih posledic za notranji trg, razen da je z drugimi tinitelji (zmanjšanje števila živine, večje povpraševanje in drugo) vplivala na podražitev mesa. Glede na relativno dobro

Po konferencah delegatov

V pripravah za I. kongres delavskih svetov se je zvrstilo mnogo konferenc, na katerih so bili izvoljeni delegati, ki bodo zastopali delovne kolektive oziroma njihove organe upravljanja na kongresu.

Ne da bi se spuščali v ocenjevanje posameznih konferenc in razpravljali o tem, koliko je vsaka izmed njih uspela ali ne, lahko posplošimo dejstvo, da so delegati povsod poudarjali, naj bo to delovni kongres. Za to so se delegati zelo zavzemali. Iz tega je bilo lahko zaključiti, da delovni kolektivi zelo mnogo pričakujejo od kongresa. Sam kongres, njegovi sklepi in priporočila naj bi ugotovili vse dobre in slabe izkušnje v delu organov delavskega in družbenega upravljanja ter določili smer nadaljnjega razvoja.

Iz mnogokrat okornih besed delegatov ni bilo težko uganiti, naj bi pomenil kongres novo razdobje v razširitvi in poglobitvi pravic in dolžnosti organov delavskega in družbenega upravljanja.

Iz razprav, ka so se dotaknile mnogih odprtih in nerешenih vprašanj delavskega samoupravljanja in najrazličnejših vej našega gospodarstva, od industrije preko trgovine in drugih, pa do kmetijstva, je bilo razvidno, da bo moral opraviti kongres zelo široko in konkretno delo ter urediti zelo obsežen in zahteven material.

Kako zagotoviti boljše gospodarjenje organov upravljanja; kako povečati sredstva, s katerimi naj bi kolektivni samostojno razpolagali ob čim manjšem omejevanju s predpisanimi; kako sploh povečati samostojnost delavskih svetov in odločanje; kako zagotoviti sredstva za potrebne rekonstrukcije in zamenjavo iztrošenih osnovnih sredstev; kako povečati dohodek podjetij in osebne dohodek zaposlenih; kako napraviti tarifne pravilnike bolj gibčne in zagotoviti čim ustrežnejšo politiko nagrajevanja v gospodarstvu; kako izboljšati metode dela v organih upravljanja in zagotoviti tesnejše sodelovanje s kolektivni; kako razmejiti pristojnosti med delavskim svetom, upravnim odborom in direktorjem; kakšna naj bi bila povezava in sodelovanje med gospodarskimi organiza-

Kongres kmečkih odposlancev

24. maja je bilo v Vojaški pravdi priobčeno Leninovo odprto pismo delegatom Prvega Versuskega kongresa kmečkih odposlancev, kjer razlaga politiko in zahteve boljševiške stranke v zemljiškem vprašanju. Ta kongres se je sestel 17. maja v Petrogradu in je trajal do 10. junija. Udeležilo se ga je 1115 delegatov, ki so jih poslale gubernije in vojaške enote.

V odprtem pismu piše Lenin: »Vsa zemlja mora pripadati ljudstvu. Vsa veleposelsniška zemljišča morajo brez odkodnine preiti v roke kmetov... Naša partija misli, da je potrebno in zato kmetom na vasi tudi svetuje, da neutegoma vzamejo zemljo; to je treba storiti na najbolj organiziran način, ne da bi prišlo do kvare pravega načina, da bi se proizvodnja žita in mesa povečala, kajti volaki na fronti stradajo strašno... Zato ne smemo čakati konstituant.«

Boljševiki na tem kmečkem kongresu je niso prodili s svojim stalištem. Večina delegatov je sledila eserom. Zato je kongres odobril politiko Zafasne vlade in se izrazil za nadaljevanje vojne do »zagotovitve konca«. Kongres se je izjavil proti odhodu veleposelsniške zemlje kmetom, češ da naj to vprašanje reši konstituenta.

V resnici je med kmeti vrela in čakala trenuka, da izbruhne na dan vse nakopčeno gorje mužikov. O tem je pisal celo meščanski list »Ruskaja volja« z dne 17. maja: »Delegati kongresa smatrajo za glavno krivico, ki je bila storjena kmetom, da pa vstani razredi, če čustvo plodove revolucije, da pa edino kmetje dosežejo kajake svojega dela«. Samo kmetje predlagajo, naj počakajo konstituento, da reši vprašanje zemlje.

Ne, tega ne bo, tega nečemo čakati, kakor ostali niso čakali. Hočemo zemljo sedaj, neutegoma!»

Eseri, ki so odlagali rešitev vprašanja, so hitro začeli izgubljati vpliv, a boljševiki so pridobivali na svojo stran milijonske kmečke množice.

Ivan Regent je predval na univerzi

Dne 22. maja je predaval v zborniški dvorani univerze v Ljubljani tov. Ivan Regent o temi »Razvoj socialističnega gibanja na Primorskem v zadnjih petdesetih letih«. Predavanje je organiziral klub gorških študentov. Dvorana je bila nabito polna in je zelo lepemu predavanju sledila živahna debata. Šele pozna nočna ura je prekinila razgovor tov. Regenta s študenti. Tov. Regent je navdušenim poslušalcem razložil celo vrsto pojmov, ki so jim bili nejasni z vezi s temo, o kateri je predaval. Študenti so izrazili željo po čim večjem številu podobnih predavanj.

Obisk pionirskih voditeljev v Sovjetski zvezi

Beograd, 23. maja. Na povabilo centralnega komiteja Komso-mola bo v soboto 25. maja odpotovala v Sovjetsko zvezo skupina voditeljev jugoslovanske pionirske organizacije.

»Slovenski poročevalec« največji in najbolj razširjen slovenski dnevnik

S SEJE SVETA ZA SOCIALNO VARSTVO LRS Premalo zavodov za duševno defektne otroke

Ljubljana, 23. maja. Na današnji seji republiškega sveta za socialno varstvo, ki ji je prvi predsedoval Tomo Brejc, so pregledali realizacijo programa dela lanskega leta in sprejeli perspektivni delovni program za letošnje leto. V programu je bila še posebej poudarjena skrb za otroke padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja ter delo za borbo proti alkoholizmu.

Na dnevnem redu je bila tudi razprava o problematiki socialnih zavodov za oskrbo in vzgojo otrok in še posebej problem doma za defektne mladino v Dornavi. Svet je izrekel priznanje vodstvu tega doma za izredne uspehe, ki jih je imelo pri doseganju skrbi za duševno defektne otroke.

O problematiki socialnih zavodov v Sloveniji je poročala dr. Katja Vodopivec, ki je poudarila, da so največji problem pri nas posebni zavodi, pri katerih se opaža dvostranost njihove organizacije, ustanavljanja in vodstva. Ti zavodi spadajo namreč pod sektor socialnega varstva in šolstva, kar nedvomno, zelo neugodno vpliva na njihovo skladno razvoj. Zaradi tega bo nujno treba dokončno urediti njihovo pristojnost, tako kakor je to urejeno v vseh drugih republikah.

Medtem ko je za normalne in doraščajoče otroke ter mladino pri nas dovolj zavodov, močno primanjkuje zavodov za duševno defektne otroke. Dom v Dornavi je tako natrpan, da mora vodstvo dan na dan odklanjati prošnje za sprejem novih oskrbovalcev.

Eno izmed vprašanj, ki je tudi zelo pereče, je teritorialna pristojnost posameznih socialnih zavodov in doseganje način njihovega financiranja. Socialni domovi je 329, izmed katerih spadajo trije v pristojnost republike, drugi pa v pristojnost okrajaj ali občin. Ker morajo okrajaj ali občine skrbeti

za proračunska sredstva tudi tisti zavodov, ki so republiškega značaja, se pojavlja težnja po njihovi ukinitvi.

Poročila poudarja tudi družbeno upravljanje socialnih zavodov, ki ni na zaželeni višini. Čeprav je delo večine upravnih odborov zadovoljivo, je še mnogo takih odborov, ki so zelo pasivni in prepuščajo rešitev navedenih vprašanj upravnim zavodom.

Na podlagi tega in predlogov v razpravi je svet sprejel več sklepov. Med drugim je sklenil pripraviti izvršnem svetu, naj bi specialni zavodi prešli v pristojnost socialnega varstva, tako, da bi šolstvo nadziralo pedagoško delo v njih. Vsi specialni zavodi, ki so republiškega značaja naj bi prešli v pristojnost republike, okrajnega ali lokalnega značaja pa v pristojnost okrajnih oziroma občinskih ljudskih odborov. Glede okrepitev družbenega upravljanja je svet sklenil poudariti zahtevanost v vprašanju in sklicati posvetovanje s člani upravnih odborov ter pripraviti občinam, naj jim pri njihovih dolžnostih čim več pomagajo. Ker je pomanjkanje strokovnega kadra v so-

Več skrbi za gostinstvo in turizem

Ustanovitev srednje ekonomske šole v Ajdovščini

Nova Gorica, 23. maja. Na današnji seji obeh zborov OLO so sklepati o vrsti gospodarskih, zdravstvenih in kulturnih vprašanj, ki jih bo treba nujno rešiti. Seje se je udeležili tudi zvezni ljudski poslanec France Bevk.

Na seji so največ govorili o nadaljnjem razvoju turizma in gostinstva. Ugotovili so, da je gostinstvo v povojnih letih sicer doseglo lep razvoj, vendar pa še daleč zaostaja za tem, kar žele gosti in pogrešajo domačini. Zlasti primanjkuje opreme, prenočišč, izvežbanega strokovnega kadra, kar je še posebej občutno v obmejnih krajih. Ostre so bile kritike na račun podjetja »Vidno-Gorica«, ki si lasti monopol nad oskrbovanjem gostinskih obratov na Goriškem in ne dopušča, da bi imela gostinska podjetja možnost sama nabavljati pivo in ljubljanski pivovarni. Preden pride pivo

Včeraj in danes

Televizijsko sodelovanje z Italijo

Bled, 23. maja. Dopoldne je bila na Bledu v hotelu »Toplice« konferenca zastopnikov radijske - televizijske mreže Italije in Radia Ljubljane. Italijansko delegacijo je vodil g. Rodino, našo pa direktor ljubljanskega radia France Perovšček. Konferenci je prisostvoval tudi predstavnik jugoslovanske radiodifuzije Zlatko Sinobad. Na konferenci so razpravljali o medsebojnem sodelovanju na področju televizije. Po konferenci so obiskali Blejski grad, nato pa so se odpeljali proti Ljubljani.

Predlogi UNICEF

BEograd, 23. maja. Predstavnik UNICEF in FAO, ki so se v maju mudili v Jugoslaviji, bodo pripravili izvršnemu odboru UNICEF v New Yorku, naj se Jugoslaviji odobri nov program za zgraditev treh konzumnih mlekarin in tovarne mleka v prahu. Konzumne mlekarne naj bi bile v Splitu, Mostaru in Titogradu. Tovarna mlečne prahu pa v Zaječaru. Vodja programa UNICEF za Evropa Carter je ugodno ocenil izvedbo dosedanjega programa v Jugoslaviji z zgraditvijo 12 mlekarin in 3 tovarne mlečne prahu. Ta program so financirali s sredstvi UNICEF in jugoslovanske vlade (Jugopres)

Razstava sodobne jugoslovanske umetnosti

Duhrovnik, 18. maja. V Duhrovniku je bila seja zveznega umetniškega sveta, ki izbira dela za razstavo sodobne jugoslovanske likovne umetnosti. Sklenili so, da bodo razstavo odprli 1. avgusta v dubrovniški umetniški galeriji. Razstavili bodo 110 slikarskih in 30 kiparskih del naših umetnikov, ki so jih izbrala najprej razsodišča republikih združenj likovnih umetnikov, zatem pa zvezni svet. Razstavo organizira Zveza likovnih umetnikov Jugoslavije.

Tuji gosti na kongresu delavskih svetov

BEograd, 23. maja. — Tudi Generalna konfederacija dela Italije, Nacionalni svet indonezijskih sindikatov in Zveza

Zbori proizvajalcev v novih okoliščinah

V razvoju socialistične demokracije so se zbori proizvajalcev pojavili kot nov organ s funkcijami neposrednega zastopništva proizvajalcev v predstavniških organih in kot del splošnega političnega predstavništva v organih oblasti.

Po svojih funkcijah naj bi zagotovili sodelovanje proizvajalcev nad uporabo in razdeljevanjem delovnega preseška ter neobhodno kontrolo družbene skupnosti nad delavnostjo in poslovanjem podjetij oziroma kolektivov v celoti.

Izkušnje kažejo, da so se zbori proizvajalcev uveljavili v našem sistemu in da so zelo pozitivno vplivali na delo drugih organov ljudske oblasti.

Na današnji stopnji razvoja, zlasti pa v zvezi z vse večjim razvojem samouprave sploh, zlasti delavske samouprave, se pojavlja tudi nekoliko vprašanj o vlogi zborov proizvajalcev.

Do prehoda na komunalno ureditev so bili zbori proizvajalcev prepoznavni z malenkostnimi zahtevami, njihovo poslovanje se je namreč največ omejevalo na razmeroma formalno sprejemanje sklepov o zadevah, ki so spadale v pristojnost zborov. Kasneje, zlasti po uveljavitvi zakona o pristojnosti ljudskih odborov iz leta 1955, so zbori proizvajalcev intenzivno obravnavali širše gospodarske probleme. Danes se že pojavljajo vse močnejše zahteve, naj se nekatere zadeve, ki so po zakonu v izključni pristojnosti okrajnih oziroma občinskih odborov, prenesejo v enakopravno pristojnost zborov proizvajalcev. Poleg tega se je pojavilo mnenje, da zahteva

Prvi festival otroške glasbe

Beograd, 23. maja. Popoldne je v Beogradu končal I. jugoslovanski festival otroške glasbe, ki ga je organiziral Svet društev za skrbstvo otrok in mladine v okviru proslave »Dneva mladosti«. Razsodišče je podelilo nagrade v vrednosti 1.500.000 din.

Prvo nagrado za otroške zborove — kabinet — radio gramofon — magnetofon s kompletnimi ploščami in diplomom za sodelovanje na I. jugoslovanskem festivalu otroške glasbe je prejel zbor osemletne šole Volovčeva II. iz Zagreba. Drugo nagrado radio — gramofon s ploščami in diplomom je prejel zbor otroške radijske skupine »Nikola Tesla« iz Beograda. Tretji nagrad, gramofone s kompletnimi ploščami in diplomom, so dobili zbor državne klasične gimnazije iz Sarajeva, zbor IV. in VII. gimnazije iz Maribora in zbor osemletne šole »Njegoš« iz Skoplja. Zbor pionirskega doma iz Kotorja je prejel diplomom.

Izmed dirigentov otroških orkestror je dobil prvo nagrado 30.000 din Stevan Gramofonski iz Skoplja, drugo nagrado 20.000 din Dragoljub Erčić iz Beograda in tretjo nagrado 10.000 din Matija Terčelj iz Ljubljane.

razvoj samouprave v občinah uvedbo zborov proizvajalcev tudi v njih, tembolj, ker se razvijajo kot osnovne samoupravne enote, v katerih mora priti do vse močnejšega izraza vloga delavskega razreda pri reševanju raznih vprašanj.

Za sedanjo stopnjo razvoja samouprave v naši državi je značilno intenzivno delo, da bi rešili osnovne probleme, od katerih je odvisen tudi skladnejši razvoj proizvodnih sil in sploh razvoj novih socialističnih družbenih odnosov. V zvezi s tem se pojavlja tudi nekoliko problemov o vlogi zborov proizvajalcev, zlasti, kadar gre za trajnejše funkcije, ki izvirajo iz njihovega mesta v družbenem sistemu.

Tako na primer poudarjajo glede volilnega sistema, da obsegajo volilne enote gospodarske organizacije raznih panog in pomena. To ima za posledico, da člani zborov proizvajalcev ne morejo biti adekvaten izraz interesov tako heterogenih in pogosto umetno ustvarjenih volilnih enot. Pojavili so se različni predlogi, kako bi uveljavili to zadevo, n pr. da bi volilni sistem temeljil na opredeljenih po gospodarskih panogah brez izključitve možnosti, da bi velike gospodarske organizacije volile neposredno svojega zastopnika.

Dasi bi mogli tak predlog sprejeti, ker ima dobre in pozitivne strani, je treba poudariti naslednje: V zvezi z zbori proizvajalcev naslajajo pogosto njihovo koordinacijsko vlogo glede na gospodarske organizacije. Menijo, da bi se morali zbori proizvajalcev razvijati kot nekakšni organi nepo-

sedne oblasti nad delavskimi svetovi ne pa kot predstavniško telo, ki naj bi zagotovilo njihovo sodelovanje pri razdeljevanju delovnega preseška... Razvoj pa vodi k temu, da bodo dobili zbori proizvajalcev kot organi v komunah in višjih predstavniških organih vse večji vpliv na razdeljevanje delovnega preseška, gospodarsko politiko in splošno gospodarsko gibanje od komunne do federacije.

Težnja k poudarjanju koordinacijske vloge zborov proizvajalcev glede na gospodarske organizacije je dejanska pomenila okrepitev politične oblasti teh organov nad podjetji. To pa je napačno, ker gre razvoj v naši državi prav po nasprotni poti, k vse večji poslovni, gospodarski in samoupravni samostojnosti podjetij.

Ni dvoma, da bodo morali prav v takih okvirih bodočega razvoja našega družbeno-gospodarskega sistema dobiti zbori proizvajalcev svoje zelo poudarjeno mesto, toda samo kot organi proizvajalcev, ki bodo v splošnem družbenem gibanju prevzeli nase važne vloge, katerih izvrševanje nikakor ne bo dovedla v dvom samostojnost podjetja ali samoupravo kolektivov.

To seveda zahteva jasnejšo določitev teh nalog, točnejšo določitev odnosa komunne do podjetij na svojem področju in podobno. V tem smislu se mora postopno ustrežno mesto za zbor proizvajalcev, upoštevajoč vse dosedanje izkušnje, ki so nedvomno bogate, toda tudi vse probleme, ki so se pojavili zlasti v zadnji dobi njihovega dela.

N. M.

SLOVESNA ZAPRISEGA NOVEGA AVSTRJSKEGA PREDSEDNIKA

Ob robu dogodkov

Parada v ospredju

Od našega stalnega dopisnika

DUNAJ, 23. maja. (Po telefonu). Včeraj je slovesno prisegel novi predsednik republike dr. Adolf Schärf. Avstrija ima zopet državnega pogla varja. Toda akt prisega sam ni bil bistven. Na slavnostni dan sta bili v dunajskih razgovorih v ospredju dve temi: nekatera značilnosti predsednikovega nastopnega govora v parlamentu, ki jih je v razširjeni obliki podal na prvi tiskovni konferenci, in pa parada nove avstrijske armade, prve večje prireditve po desetih letih.

Prisega in počititev v parlamentu sta bili sicer v slavnostnem ozračju, toda kratki in skromni. Skupščina, to je Bundesrat in Nationalrat, se je sestala v veliki zbornici klasične stavbe na Ringu, ki je bila slavnostno okrašena z rožami, zastavo in grbom. Novi predsednik, stoječ pred tribuno predsedstva parlamenta, je ponovil formulo prisega in v kratkem govoru pozdravil zbra ne poslance. Odgovoril mu je predsednik skupščine, nato pa je oporni zbor, zbran visoko pod stropom na zadnji galeriji, zapel himno »O du mein Oesterreich«. Latere besedila večina Avstrijcev ne zna, razen šolskih otrok. Vse skupaj je trajalo nekako dvajset minut.

Nastopni govor v njegovih razširjeni verziji, na popoldanskem času z novinarji, v čudoviti baročni prostorih Leopoldinskega traktta Hofburga, kjer je predsednikova rezidenca, bi lahko vzbudil spomin na nastop italijanskega predsednika Gronchija, ki je svojčas razgibal javno mnenje s svojim poljmovanjem naloge predsednika republike. »Ni sicer naloga zveznega predsednika,« je rekel Schärf, »da bi opravljal svoje posle v okviru dolžnega političnega programa, kajti to je naloga parlamenta in vlade, toda ustava mu ne preprečuje, da ne bi dajal pobud v obliki nasvetov in smernic, kadar se mu zdi primerno in zaželeno...«

Po tem je očitno, da se novi predsednik ne misli zadovoljiti z zgolj reprezentativnimi funkcijami svojega položaja, temveč — kolikor je le mogoče v okviru ustave — aktivno posegati v politično življenje. Dr. Schärf se je sicer ogradil proti kritikam z zagotovilo, da bo, čeprav vse življenje socialist in se tudi sedaj ne misli odpovedati svojemu prepričanju, vendarle nepristranski poslušar države, tako kot sta bila njegova prednika Reiner in Körner.

Dvomimo, če je ljudska stranka sprejela njegovo programsko izjavo zelo ugodno. Pri osebnosti, kot je Raab, je nedvomno sprožila določen odpor, ki ga je bilo zaslediti danes že v nekaterih komentarjih, čeprav je pričakovati, da bo odgovor prišel šele proti koncu tedna. Značilno pa je, da so meščanski listi dali v svojih današnjih izdajah prednost vojaški paradi, povod zanjo — prisega novega predsednika in vrhovnega poveljnika armade, pa politični na notranjo stran. Obe veliki glasili desnice »Neue Tageszeitung« in »Die Presse« posvečata svoja uvodnika vojski.

Značilno za novega predsednika je tudi dejstvo, da si je našel na sam dan prisega čas za pogovor z novinarji, katerim je obljubil, da bo tiskovno konferenco pri predsedniku republike odslej redne ustanove, kar doslej ni bila navada.

Točke, ki jih je navedel kot glavne probleme, katerim bo posvetil svojo pozornost, so: udeležba Avstrije skatere glas v zboru Avstrij ne sme manjkati v boju za svetovni mir in proti atomski nevarnosti; odprava ostankov kulturnega boja v avstrijskem javnem življenju; svoja ambicija je, da pomagam pri ureditvi odnosov,

najčani si sicer ne morejo kaj, da ne bi spustili kake spičaste pripombe na račun svoje drage vojske in celo samega sebe, toda ko se je na Ringu pojavil ešalon garde, dozdaj dunajskega stražnega bataljona s pisanimi paradnimi vrvicami in starodavnimi zastavami nekdanje cesarske telesne straže dvornih trabantov, so zaplapolali z robcii, česar preje, ko so celo uro hodili mimo ljudi avtomobil, topovi in tanki, ni bilo moč opaziti. Nastop planincev iz vojaške akademije je razpoloženje še stopnjeval. Ko pa so po koncu parade gardni muzikanti zavili na cesto in udarili »Deuschmeistermarsch« se je dvignil iz množice, zmeraj dostopne za spomine iz bolj vesele in bolj blesteče preteklosti, živahen aplavz.

Sicer pa tudi parada ni bila brez političnih pikantnosti. Sledovi oblasti starih velikih sil so se zmeraj tu. Avstrijska armada je nastopila oborožena deloma z ameriškim, deloma s sovjetskimi orožjem, pri čemer so bili prispevki velikih rivalov dokaj enakomerno razporejeni. Če so se vojaški vozili na ameriških kamionih, so bili oboroženi s sovjetskimi brzostrukami, ali pa so vlekli za seboj sovjetske topove. In če so bili glavna točka skromnega nastopa vojaškega letalstva trije reaktivni tipa »Vampire«, so bili sovjetski tanki »T-34« tembolj impresivni.

Da pa bi se pokazalo, kdo je večji prijatelj, so ZDA tik pred paradno povprašale, če bi bilo v koloni prostora še za pet izredno lepih oklopnikov. Ker se je prostor našel, je Avstrija zaradi otročarji velikih, dobila po vrhu še pet ameriških tankov »M-47«, ki so zaključili paradno nove vojske kot najtežji kosi. Kovanje pa stane samo 15 milijonov šilingov, toda ne Avstrijcev, vsaj v denarju ne. J. Štular

Bilanca oktobrske vstaje

Budimpešta, 23. maja. (Tanjug) Po uradnem sporočilu, ki ga je objavil osrednji statistični urad LR Madžarske, je bilo v vstaji 23. oktobra 1956 ubitih 2700, ranjenih pa 20.000 Madžarov. Večina žrtve odpade na glavno mesto, Madžarske, kjer je po uradnih podatkih izgubilo življenje 1945 ljudi. Razen tega čtivo, da je bilo tistih, katerih smrt ni bila prijavljena, še okrog 150.

OPOZICIJSKE STRANKE DOLOČAJO SVOJA STALIŠA

Zoli lahko upa na abstinenco

Komunisti in socialni demokrati bodo glasovali proti vladi, socialisti se bodo verjetno vzdržali, monarhisti in liberalci pa jo bodo podprli, če bo program konservativen, sicer pa se bodo tudi oni vzdržali

Rim, 23. maja. (Tanjug) Vodstva političnih strank so danes začela posvetovanja, kakšno stališče naj bi zavzele njihove parlamentarne skupine do Zolijeve vlade. Komunistična partija in socialna demokratska stranka sta sklenili glasovati proti vladi in obsoditi sestavo enostranske krščanske demokratske vlade, v čemer vidijo namen klerikalov, da bi si prisvojili oblast.

TELEGRAMI

BONN — Zahodnonemški minister za zunanje zadeve Von Brentano je sprejel sovjetskega veleposlanika Smirnova in mu izročil odgovor svoje vlade na sovjetsko noto o oborožitvi Zahodne Nemčije z atomskim orožjem. Povedal je, da bo odgovor verjetno objavljen jutri.

Nemški „boom“ 1 spomladi 1957

Bonn, maja Naslov tega članka obljublja najbrž preveč; popotnik, ki blodi po cestah nemških mest, se ozira po razstavljemem blagu v velikih in malih izložbah ter si mukoma utira pot do raznih uradnikov, ki naj bi mu razvozljali uganko zahodnonemškega gospodarskega »boom«, bo ob zunanem videzu in ob grmadi najrazličnejših podatkov prej zabredel v slepo ulico kot pa na razgledni stolp, od koder se mu bo nudil lep razgled... nonemškega gospodarstva.

zlasti pa človek z ulice, zatrjuje, da so cene narasle... Kaj je torej res? Cene surovin so se pravzaprav znižale, toda poskočile so cene potrošnega blaga. Strokovnjaki pravijo, da je ta dvig posledica rentne reforme in skoraj istočasnega povisjanja plač in mezd. Primerjava cen med lansko in letošnjo pomlad pravzaprav ne daje prave slike. Lanska zima je bila namreč razmeroma huda in ljudje so morali kupovati več kurjave in tudi živili, letošnji februar pa je bil mil (čeprav je v začetku maja v Porenju snežilo), kar je bilo ugodno za kupčijo; nastopila je sezonska konjunktura.

Odmev

Azija svari atomske sile

Resolucija indijskega parlamenta — Krišna Menon opozarja, da so posledice poskusnih atomskih eksplozij več stokrat hujše za azijske narode kot za zahod — Japonski premier Kiši je prispel iz Burme v Indijo — V Tokiju bo letos avgusta svetovna konferenca za preprečevanje nuklearne oborožitve

NEW DELHI, 23. maja. (Tanjug) Indijski parlament je sinoči soglasno sprejel resolucijo, s katero resno opozarja tri veslele naj odlože ali vsaj ustavijo svoje programe za poskusne eksplozije jedrskega in vodikovega orožja, dokler ne bo sklenjen sporazum o ustavitvi in prenehanju proizvodnje in kopičenja takega orožja.

Prejeli. Po tridnevnem bivanju v Burmi je japonski predsednik Kiši danes prispel na obisk v New Delhi. Po dvodnevnih razgovorih med predsednikom japonske vlade Kišijem in burmanskim predsednikom U Nujem je bilo objavljeno skupno sporočilo, v katerem izražata oba državnika soglasje, da je treba prepovedati nuklearne poskuse. Izrazila sta mnenje, da se morajo Združeni narodi še bolj potruditi, da pride do razorožitve, včetrši pri tem nadzorstvo nad nuklearno oborožitvijo. Azijske države morajo, preveči vodilno vlogo pri naporih za ohranitev miru na svetu. Burma in Japonska menita, da je treba Združene narode podpreti v izpolnjevanju njihove naloge — ohraniti mir. Na koncu sporazila je rečeno, da so se med razgovori dotaknili tudi raznih vprašanj iz medsebojnih odnosov Burme in Japonske.

vlade ter da ima nova vlada namen pridobiti glasove desnice. Član tajništva stranke Basso je menil, da bi odložili odločitev o stališču socialistov in počakali na program, ki ga bo Zoli prebral v parlamentu.

ozemlju, saj je nemogoče omejitii posledice eksplozij. Indijski parlament izraža da- lje v resoluciji mnenje, da bi tako imenovana registracija poskusov pomenila nekako med- narodno privolitev za nadaljevanje poskusnih eksplozij. Več poslancev je predložilo k resoluciji spremembne predlo- ge, v katerih zahtevajo sklicanje konference azijsko - afri- škani držav ali celo splošne mednarodne konference, na ka- teri bi sklepali o prepovedi atomskega orožja. Ti spremem- bnevalni predlogi pa niso bili sprejeti.

V SKLADU Z MOŽNOSTMI

Peking, 23. maja (Tanjug) Na tretjem kongresu nove demok- ratične mladinske lige Kitaj- ske je podpredsednik vlade in predsednik državne planske komisije Li Fu Cun dejal, da se mora gospodarska politika LR Kitajske opirati na tri nasled- nja načela: Uspoštaviti mora stvarne pogoje in možnosti države, prilagoditi med seboj pro- pore težke in lahke industrije ter kmetijstva s tem, da se mo- ra teška industrija prilagoditi lahkii in potrebam kmetijstva, ter končno uspoštaviti načelo, da je treba s čim manjši stroški izdelati čimveč.

Socialisti bodo šele jutri do- ločili svoje stališče. Monarhisti in neofašisti bodo zavzeli skupno stališče do vlade. V načelu so ugodno razpolo- ženi do enostranske krščanske demokratske vlade in raču- najo, da bo navzočnost Pelle omočila desnici, da podpre novi ministrski svet. Liberalci bodo počakali na objavo vladne- ga programa, da bodo videli, kakšni so gospodarski socialni pogledi nove vlade. Če ne bodo konservativni, bodo lbe- ralci glasovali proti vladi.

Vsekakor Zolijeva vlada laho računata bolj na abstinenco nekaterih parlamentarnih sku- pin kot na neposredno podporo. Glede na to, da bodo spomladi 1958 splošne volitve, se nobena od strank izven vlade neče for- malno in odkrito povezovati s krščansko demokratsko vlado. Niti socialistom niti monarhi- stom ni posebno do tega, da bi naraščanju cen še vedno nevar- naj bi ustali cene prideikom in s tem tudi kruha, jajc, mesa in maščob. Cene tekstilu pa so narasle kar za 15%. To je pre- cej in zato je glas o cenemem nemškem tekstilu splahnel: ob- dele in perlio so v Nemčiji prav tako drage kot recimo pri nas.

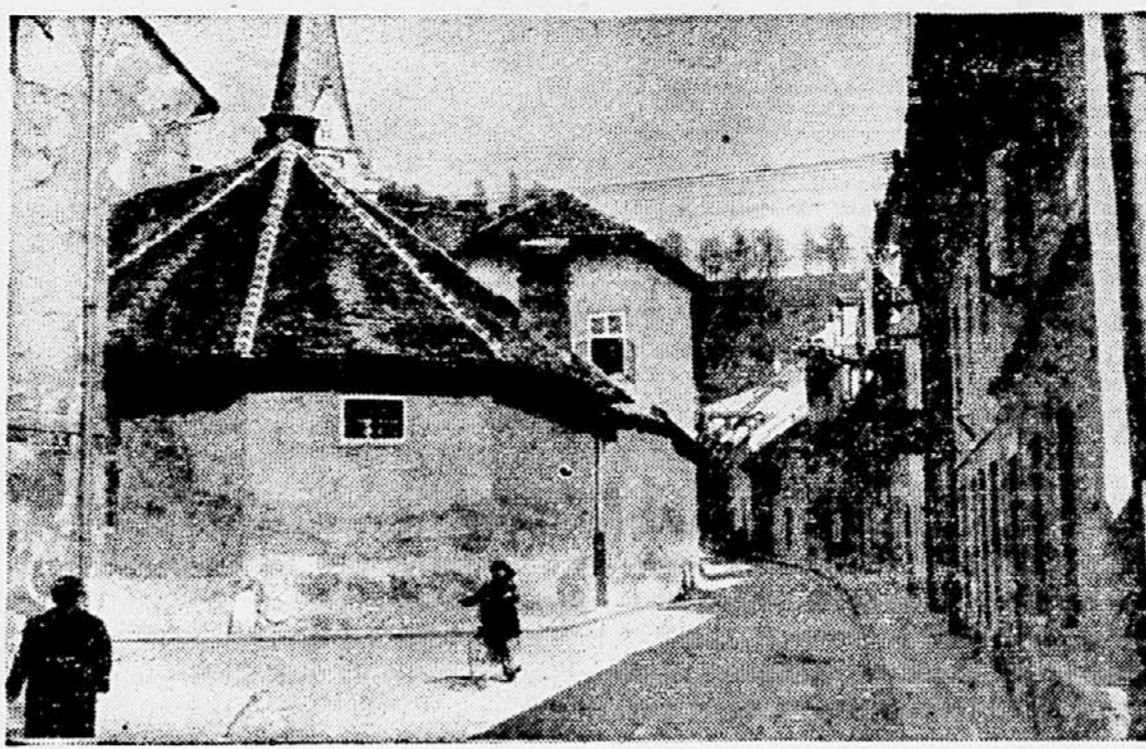
aprila je Zahodna Nemčija raz- poaigala s skoraj 20 milijarda- mi mark tujih deviz. Precejšen del nemških gospo- darstva; v nezaupanjem gleda na to gospodarsko politi- ko. V Zahodni Nemčiji je nastal zanimiv pojav: razvija se inflacija zaradi prevelikega iz- voza. Zato mnogi svetujejo vla- di, naj še bolj podpre liberali- zacijo uvoza in zniža carine, kajti le tak poseg bo utegnil ustali cene, hkrati pa odpravil nezaupanje v drugih državah, ki zaskrbljeno gledajo na ta nemški presseg v zunanji trgo- vini in si s svoje strani prizna- devaljo zmanjšati uvoz iz Nem- čije, ker imajo pod težavo s plačilno bilanco. Na nevaren pojav so spoznali tudi voditelji nemškega gospo- darstva; uvoz se je že močno sprostil in velike trgovske hiše so vrgle na trg najrazličnejše blago, ki so ga uvozile iz dru- gih držav. Tako so na primer imej v Münchnu teden ZDA, ko so prodajali blago, uvoženo z dolarskega področja, in to od tekstila do igračk, v Düssel- dorfu pa je neka veleblagovnica organizirala italijanski teden in prodajala najrazličnejše po- trošno blago, kučleno v Italiji. Takih izjemskih »tednov« je najbrž še več... Dr. D. Savnik

S širokim zamahom

Novinarji, ki stalno spremljajo »Sterijino pozorje« v Novem Sadu (in teh je kar 57, ne ušteveni tistih, ki prihajajo semkam samo za dan ali dva) so pravzaprav v veliki zadregi. Kajti prireditve so skoraj vsak dan ob desetih dopoldan, ob petih popoldan in seveda zvečer predstave. Blagor tistim, ki vse to samo spremljajo, ki tu aktivno sodelujejo, presledki so njihov prosti čas! V tem času pa naj novinarji pišejo in telefonirajo, rešujejo probleme, analizirajo, kritizirajo in bog ne daj, da bi komu prizadejali kričeviti! Vrh tega jim prireditelji posvečajo mnogo skrbi, kajti če hočejo, da bodo dobro pisali, potem se morajo tudi dobro imeti! Vabijo jih na vse izlete po Donavi in na Fruško goro, na Ribji otok in na Strazilovo. In gledati si morajo vse novosadske znamenitosti.

Cetrlič: kako je z odnosom med gledališčem in publiko po vsej naši državi?
Vse to z enim samim širokim zamahom.
Na prvo vprašanje naj odgovori razstava v foyeru gledališča.
Na drugo — referat Huga Klajna in diskusija.
Na tretje — referat Stanislava Bajčiča in diskusija.
Na četrto — referat Pere Budaka in diskusija.

Torej najprej razstava: v vitrinah so gledališki listi in slike s predstav. Pa še slika tega ali onega avtorja. In to in ono. Sistema ni — niti po letih niti po avtorjih niti po republikah niti po gledališčih. A kdo bi to zameril? Kar je res, je res: v Sloveniji bi takšno razstavo pripravljali leta in leta in nazadnje bi ugotovili, da ni mogoče zbrati vseh podatkov in bi je ne prirediti. Tu pa razstava je. Povedili hoče in to tudi soraz-

Iz stare Ljubljane: Zabjak s svojimi sencami in svojim soncem; in mladina sili na sonce

Marodić (po 7 del). Po 6 uprizorjenih del imata: M. Kavajica in M. Poljakovič; po 5: J. Kulundžić, D. Gervais in F. Hadžić; po 4: M. Božič, M. Bor, P. Budak, J. Potrč, Z. Konjino, I. Torkar, S. Mihaljić, I. Raos in J. Sulhov.

Nobena drama ni bila izvedena v vseh šestih republikah. V petih pa: Budak, Metež; Kranjec, Pot do zločinca; Dobričanin, Skupno stanovanje. V štirih republikah je bilo uprizorjeno 7 dramskih del, med Slovenci sta tu zastopana samo M. Puc (dvakrat) in I. Torkar. V treh republikah je bilo kar 15 dramskih del, med Slovenci spet samo dva: M. Bor (dvakrat) in M. Puc. Statistika po posameznih mestih pove tale številke: največ domačih del je uprizorilo gledališče v Subotici (33 obratov), sledijo v Beogradu (31 obratov), in Štitski (31 obratov), na tretjem mestu je Hrvaško dramsko gledališče v Zagrebu (22), sledi Užice (21), Karlovac (20), a ljubljansko drama je z reškimi gledališčem šele na šestem mestu (19 del). Vsa beograjska gledališča so v tem seznamu šele nekje pri koncu...

70. Vsa so kulturno-umetniške ustanove in prejemajo subvencijo. Skupnost jim daje letno okrog eno milijardo in 600 milijonov dinarjev. Razmerje med številom gledališč in številom prebivalstva je v Jugoslaviji ugodnejše kot v ZDA, Sovjetski zvezi in Zahodni Nemčiji. Primerjava med našimi publikami pokaže, da je relativno največ gledališč v Crni gori...

Diskusija je ostra. Ali je prav, da imamo toliko gledališč? Ali so ogromna finančna sredstva, ki jih daje skupnost, v sorazmerju z umetniškimi učinkom, ki jih ta gledališka nudijo? Spopad med Milanom Bogdanovičem in Dušanom Matičem. Dušan Matić je mnenja, da gledališče ni preveč, da takšno število zagotavlja pač samo razcvet te umetnosti — čeprav šele nekje v prihodnosti, Bogdanovič pa, da takšen porast gledališč ni v logiki stvari same in da bi bilo pametno, da se jih nekaj ukine.

V diskusiji se pojavi mnenje, da milijarda in 600 milijonov pravzaprav ni veliko in da skupnost lahko šteti predvsem drugod...

In problemi repertoarja, režiserjev, igralcev. Vse to v luči razvoja domače dramatike, ali kvantiteta lahko rodi kvaliteto? To tudi v zvezi z referatom Pere Budaka o gledališču in občinstvu, o pridobivanju in vzgajanju novega občinstva. Odgovor na to vprašanje je kljub nekaterim drugačnim mnenjem vsekakor pozitiven. Toliko gledališč mora roditi uspehe — mora roditi množico ustvarjalnih poskusov in konec koncev tudi veliko dramatik. Velike dramatike pa še nimamo. »Sterijino pozorje« to najbolj dokazuje.

GOSTOVANJE S. OBRAZCOVA V LJUBLJANI

Mojster lutkovne umetnosti Sergej Obrazcov bo v dnevi 24. in 25. tega meseca s svojim gledališčem gostoval v Ljubljani. Obrazcov je pričel svoje poizkuse z lutkami po prvi svetovni vojni, še kot študent šole za umetno obrt in vztrajno nadaljeval in se razvijal v tej smeri nato kot igralec MHAT, dokler ni bilo v letu 1930 pri Osrednjem domu za umetnostno vzgojo otrok ustanovljeno Centralno lutkovno gledališče, v katerem je Obrazcov prevzel delo umetniškega vodje. Kot izboren teoretik, pravzaprav analitik lutkovne igre njene dramaturgije, njenih izraznih možnosti in poleg tega še kot odlični pedagog je Centralno lutkovno gledališče v Moskvi dvignil na tako umetniško raven, da pomeni danes za svetovno lutkarstvo isto kot Jirži Trnka za lutkovni film.

Obe njegovi knjigi: »Igralec z lutko« in »Moje poklice« predstavljata danes najpopolnejšo razpravo o pomenu lutkovnega gledališča v gledališki umetnosti in v njih je prepričljivo dokazal, da ima lutka v svoji specifikaciji v umetniškem izrazu prav toliko pravice do obstanka kakor živo gledališče. Pri svojih predstavah se poslužuje predvsem vajang-sistema, ki ga je izpopolnil in prilagodil za svoje potrebe. Lutka je vodena od spodaj, in sicer drži igralec z eno roko glavo lutke, ki jo nato giblje s pomočjo posebnega mehanizma, z drugo roko pa s pomočjo tankih jeklenih žic pregiba lutkini roki.

Tega načina seveda ni mogoče posplošiti na vse lutke, ker potrebuje vsaka lutka individualno obravnavo vodenja in je v njegovem programu tudi prizor, kjer potrebujejo dve lutki za svoje akcije kar sedem voditev.

Na podlagi njegovega skoraj znanstvenega dela na področju lutkarstva (narodni umetnik ZSSR, dopisni član nemške Akademije umetnosti, večkrat odlikovan itd.) je gledališče doseglo tolikšne uspehe, da je doslej gostoval v več kot 20 evropskih državah in prejelo v lanskem letu vabilo za turnejo po ZDA. V letu 1955 je tudi kot edini predstavnik lutkovne umetnosti sodeloval na povabilo angleške vlade na londonskem gledališkem festivalu. O njegovem delu in uspehih so izšle tudi obširne monografije v raznih jezikih.

V Ljubljani nam bo to gledališče prikazalo tri različne predstave: »Nenavadni koncert«, parodijo v dveh delih po scenariju S. Obrazcova, nato »Lutke Sergeja Obrazcova« (njegov celovečerni solistični nastop) in igro »Aladinova čarobna svetilka«, ki jo je po znani pravljici iz »Tisoč in ene noči« napisala Nina Gernetova, režiral pa S. Obrazcov.

Prvi dve predstavi sta namenjeni odraslim, medtem ko je zadnja otroška predstava.

Nastop gledališča S. Obrazcova predstavlja za Ljubljano edinstven dogodek in obeta brez dvoma velik umetniški užitek.

Jože Pengov

merno dobro dokazuje, da je domače dramatik dovolj, da pa jo uprizarjajo prvenstveno drzna manjša gledališča, velika gledališča središča pa mnogo manj. Največ uprizarjana domača avtorja sta R. Filipović, in A.

V KINU nam kažejo

Upornik
Drugačna je podoba filma »Upornik«. Producenti pri družbi Warner Brothers so ob njem zbrali kar lepo število uglednih ali vsaj popularnih imen: igralec Gary Cooper in Patricia Neal, režiserja Kinga Vidorja, komponista Maxa Steinerja in še druge. In čeprav jim še tako radi priznavamo dobro voljo, njihovega filma ne moremo razumeti. Kaj je hotel pravzaprav že scenarist Ayn Rand? Povedati zgodbo o »magovitem arhitektu« modernistju, o umetniku — uporniku, ki dosledno zvest svojim načelom preмага nasprotovanja pečine, preracunljive »moške družbe« in njenih okusov? O, ko bi jo le hotel, radi bi gledali tak film, zgoljen ob tem problemu in razkrivalo marsikatero senčno plat ameriške družbe. Pa je nagneten v film še močno stransko zgodbo, skoraj mistično nerazumljivo in nečimkovi ljubezan, zbral značaje z vseh vetrov in blago udušil osnovni problem, skratka, pogreznili se je v to mešanico tako zelo, da ni niti nemi režiserja ni ostala možnost izpeljave v logičen in prepričljiv konec. Pripeljal je film tako daleč, da se nam skoraj upira machiavelizem v ravnanju ali ali one stranke (in naj bi bil cinizem) s pomilimi listnicami, ki naj odziva dialoge, da ne razumemo nasilnega konca in ne moremo pritrlditi moralni zmagi inaka in da nas konec, tisto pompozno zidanje »nagrobne spomenike mrtvemu možu, ki je omogočil tudi ljubezski happy end, naravnost neprijetno iztrze. In res, pri najboljši volji ne razumemo, zakaj je bilo to in ono v filmu sploh potrebno. Zato pa

nam ga tudi ni treba kvaliteto še opredeljevati. S. G.

Ko bi vsi fantje sveta...
Francoski film »Ko bi vsi fantje sveta...« je najboljši film na programu tega tedna. Na zunaj je sicer skromen, režiser Christian Jacques ga je posnel brez blestevitih imen, ki bi njegovemu delu služila za reklamo. Toda posnel ga je po dobri predlogi, po radljivi reportaži »Ostanite pri sprejemnikih« in je znal v njem vseskozi ohraniti mrzlično, histrično in napeto razpoloženje, ki ga je ponekod spretno stopnjeval prav z retardiranim dejanjem. In vsak redčen zasledovalec našega filmskega programa je v tem filmu lahko občudoval dogmno tehnično plat, dejstvo pa, da so skoraj ves film posneli na tečajnem terenu, pa bo to občudovanje spremenilo v spoštovanje poštvalnosti in iznajdljivosti ustvarjalcev. Toda v večji meri ustvarja spoštovanje in simpatije druga odlika filma, vsebina.

Saj je skoraj neverjetno, da bi se ljudje iz različnih krajev sveta in različnih narodnosti lahko v času, ko se marsikje naravnost igračkajo s človeškimi življenji, tako intenzivno in poštvalno zavzeli za življenje desetice preprostim mozarjem. In vendar nam je to skoraj pravilno režiser prikazal tako naravnost dokumentarno prepričljivo, da verjamevamo vanjo in da nam je prijetno pri srecu, ko zapišemo kinematograf. Zato tudi ni potrebno poljanjevat, zakaj je film »Ko bi vsi fantje sveta...« s svojim simboličnim naslovom prejel nagrado na lanskem festivalu v Karlovi Varih.

Mladina poje in igra

O prvem prazniku mladinske glasbe

Petje in splošno glasbeno udejstvovanje našega mladega rodu, o katerem vemo, da rad in uspešno sodeluje v tej umetniški panogi, je med vojno skoraj usahnilo. Le na osvobodjenem ozemlju, v Beli krajini, so se oglašala mlada grla in neutrudni slovenski mladinski skladatelji in dirigenti-partizani so v najtežjih pogojih gojili mladinsko petje in ustvarjali nova dela za mladinske zборе. Mladinska pesem je znova zaživela po osvoboditvi, saj je bilo v prvih povojnih letih ustanovljenih brez števila kulturno-umetniških društev s pevskimi zbori in drugimi glasbenimi skupinami.

Spominjamo se samo na mladinske delovne akcije. Koliko nepozabnih, veselih doživljanj je mladini prineslo petje in igranje, kako ponosni so bili na svoj zbor ali orkester, ki

jih je združil in vzpodbujal k novim delovnim uspehom.

Po približno treh, štirih letih takšnega, lahko rečemo, prekipevajočega glasbenega izžuljanja naše mladine pa je nastal zastoj, ki bi bil lahko usoden za vse nadaljnje delo na tem področju. Mladinska kulturno-umetniška društva, ki so bila vzporeden izraz delovnih akcij, so polagoma za-

čela razpadati. Mladina je do- raščala, odhajala na študij in v službe. Novih vzpodbud, ki bi postopoma pritegovale mlajši rod žal ni bilo od nikoder. Saj so otroci še prepevali v šolah, na obveznih proslavah in tu pa tam na slabo obiskanih koncertih, toda tistega ognja in mladostne zanesenosti, ki bi dala pravo podobo našemu glasbenemu življenju, pa le nismo mogli vzgati. Saj je bilo nekaj okrajnih glasbenih manifestacij, ki so zainteresirale glasbene delavce, toda le začasno. Festival, ki bi lahko prešel v tradicijo, je zaradi kdo ve kakšnih razlogov minil, ne da bi pustil za seboj pomembnejšo sled. Vseskozi smo pogrešali pogljobljenega dela, saj bi le-to edino moglo zasejati novega duha in dati novo vsebino vzgojnemu in kulturno-umetniškemu prizadevanju z mladino. Prav zato so se vsi, strokovna društva, množične organizacije in posamezniki z veseljem lotili izvedbe mladinskega glasbenega festivala, za katerega sta dala pobudo »Savet za staranje o deci i omladinu« ter Redakcija za mladinsko glasbo Radia Beograd. Zaradi slabih izkušenj, ki smo jih dosegli v nekaterih nastopih po vseh naših občinah.

Za ta glasbeni festival se je pripravilo v naših okrajih in občinah nad 270 pevskih zborov in okrog 50 instrumentalnih skupin: orkestru s klasično zasedbo, domačih ansamblov, tamburaških in harmonikarskih orkestru itd. Število sodelujočih je naraslo na okrog 20.000 mladih pevcev in instrumentalistov. Ze od pretekle nedelje sem se vrste pri-

reditve po vsej naši domovini v mestih in vaseh. Glasbeni polet je zajel vse, ki ljubijo našo pesem in vedo, kako pomemben vzgojni pripomoček je prav glasba. Od majhne šole na Koprskem do Črne pot Peco, pa od boljšinskega kota do najstnih poij v Prekmurju poje in gode mladi rod in se z vso vno vno pripravlja, da prvič na ta način proslavi Dan mladosti. Stevilne prireditve, ki so že bile, so pokazale, da so glasbeni vzgojitelji vzeli to delo resno v roke in ga izvedli tako strokovno kakor tudi organizacijsko nad pričakovanjem. Po prijavah, ki jih je dobil republiški festivalni odbor pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije, in po rezultatih vseh prireditev je bilo mogoče ustvariti dokaj točno sliko našega glasbenega življenja in ga nato smiselno »pospeševati, gojiti in, kjer bi se pokazala potreba, tudi priskočiti na pomoč.

Vsem mladim pevcem in godcem pa njihovim vzgojiteljem, ki so se v tako velikem številu pripravili za prvi dan mladinske glasbe, želimo, da bi na nastopih in prireditvah dosegli kar največji uspeh, v novem šolskem letu pa spat imeli s tekmovalni, saj ta lahko zelo krivično ocenijo delo posameznih glasbenih skupin in tako za vselej zavro delo sicer prizadevnih izvajalcev, smo v naši republiki izvedli to pomembno mladinsko glasbeno manifestacijo v obliki glasbenih nastopov po vseh naših občinah.

Za ta glasbeni festival se je pripravilo v naših okrajih in občinah nad 270 pevskih zborov in okrog 50 instrumentalnih skupin: orkestru s klasično zasedbo, domačih ansamblov, tamburaških in harmonikarskih orkestru itd. Število sodelujočih je naraslo na okrog 20.000 mladih pevcev in instrumentalistov. Ze od pretekle nedelje sem se vrste pri-

J. Bitenc

Popotni zapisek

V Kjöbenhavnju sem govoril erbsko, bral Trubarja in poslušal gusle.

»Dobar dan!« — »Dobar dan!«, se je začelo že takoj pri kolo-dvorcu, kjer sem se dobil s profesorico Elšo Westi-Neuhard in slavistom Petrom Daihofom, medtem ko je bil predsednik Slavističnega društva William Thordahl, ki sem ga poznal že od prej in ki sem mu prinesel v dar Presernove Poezije, in žalost v bolnici. Pri obeh, se boj pa pozneje pri lektorju Swaneju in naslednji dan pri prevajalki Barbari Hansen-Pischer, sem občudoval lepo izgovorjavo Vukovega jezika, in v hipu se mi je zdelo, da je morda le nekaj resnice na stari

krilatici: »Govori erbski, pa te razume cel svet.« Debelušni dobrodušni lektor Swane, ki so ga za šalo klicali tudi Labude, je razen tega takoj izrazil pri-ljodnost, da je obudil svoje spomine na bivanje v Beogradu in Ljubljani. Sicer pa imajo dan-ski slavisti stike z našimi znanstveniki tudi v Kjöbenhavnju. Na njihovih slavistični katedri je trenutno vpisanih 15 študentov — za ruski, češki, poljski in srbski jezik ter staroslovensči-no. Največ jih seveda študira rusko književnost. A čeprav slovensčine nimajo kot predme-ta, so vendar prebirali tudi že slovensko književnost, zlasti Cankarja.

Vzel sem bukvice v roke in

bral »Ta cell Catehismus eni psalmi inu tih vegskih godu, stare inu nove kerszhanske Pel-smi od P. Trubarja, S. Krellia inu od drugih slohene v Lubla-nu 1579...« Bilo je spodaj, v enem izmed posebnih zavarova-nih rokopišnih prostorov starinske kjöbenhavenske univer-zitetne knjižnice iz leta 1479, ki se je danes razširila ob roman-tičnih vrtičkih pred nekdanjim kraljevskim arsenalom. In po-tem so mi poleg islandskih sag iz 13. stoletja, knjige balad dan-ske kuharice v obliki srca-iz 15. stoletja in v drugih skandi-navskih dragocenosti pokazali še nekatere stare slovenske protestantske knjige — Dalma-tinovo Biblijo in njegove Sala-

monove pripovedi; ter Mandel-čeve krščanske lepe motive, pa tudi beneško izdajo hrvaške gaigoljanske abecede v ovcji ko-ži iz 1527, prvo bolgarsko slov-nico, ruske knjige... V poseb-nem oddelku hranijo tudi vse svetovne prevode Anders-sonovih pravljic. Med njimi sem našel tudi staro slovensko Utvi-no izdajo.

Zvečer sem se znašel v ugled-nem klubskem lokalu Nimb v mešani družbi dansko-jugoslo-vanskega društva. Danska sia-vistika in glasbena etnografinja Birtha Trarup Larsen je pre-davala o jugoslovanski ljudski glasbi. Petnajst mesecev je pre-živeval kot štipendistka v Jugo-slaviji, zdaj pa je pred zbrani-

mi gosti prikazovala skloptične slike naših kol, predvajala na magnetofonu naše pesmi, sama igrala na diplo, gusle in dvo-jnico ter kot prava Bosanka s sev-dahom zapela »Nečem bega«. V našem društvu imamo čez 250 članov in s takimi predavanji ter večeri skušamo Dancem približati vašo ljudsko umetnost. Včasih nam je, sicer nekoliko nerazumljiva, a v folklorji se izraža duša slehernega naroda.« mi je pravil svoločna znanstven-ka Eymar Dygve, ki je pred-sednik društva, »radi imamo vaš narod in prav tako kot vi, tudi mi želimo razumeti druge. In še smo govorili o prijateljstvu ter zraven pili dansko pivu in turško kavo. B. Pogačnik

KJÖBENHAVNU

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je zapustil naš ljubi mož in oče

JOŽE KENDA

gostilničar v Podkumu.

Pogreb bo v soboto 25. t. m. ob 10. uri na domače pokopališče v Podkumu.

Zalujoči: žena Pavla, sinova Filip in Jože, hčerka Vida z družino in ostalo sorodstvo, Zagorje, Podkum, Celovec.

Potrji naznanjamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil v 67. letu starosti naš predobri mož, brat, stric in tast

FRANC ŠTRUBELJ
posestnik na Peči 6.

K večnemu počitku ga spremimo na Polico pri Grosupljem v petek ob 10. uri dopoldne.

Zalujoči: žena Helena, sestra Terezija, družine: Dolinšek, Podgoršek, Berčič in Črnak.

Nepričakovano je v 69. letu starosti umrl v Zagrebu

Mirko Šantak

Pogreb dragega in poštivovalnega člana našega kolektiva bo danes ob 16. uri iz mrliške vežice na Mirogoju v Zagrebu.

Kolektiv tovarne usnja
Šoštanj

Ob bridki izgubi našega nepozabnega moža in očeta

dr. JAKOSA KELEMINE
unif. prof.

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam pisмено in ustno izkazali sožalje, darovali cvetje in pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala zastopnikom univerze, filozofske fakultete, pevskemu zboru in članom profesorskih in slušateljskih združenj, ki so počastili pokojnikov spomin s prepričljivim priznanjem njegovega življenjskega dela.

Zalujoči: žena, hčerka in zet.

Izmučeno od dolge življenjske poti ter trpljenja zadnjih dni je prenehalo biti srce naše zlate mame, stare mame, tače, tete in svakinje

ANE LONČAR

V njen zadnji domček jo spremimo v soboto, dne 25. maja 1957 ob 15.30 iz Jožefove mrliške vežice na Žalah.

Neutolažljivi: Marija por. Pipan, Aneta vd. Repše, Angela por. Presker, Milica, hčere, Ivan sin, Metka vnukinja, Pipan Janez, Fresker Anton, zeta in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 23. maja 1957.

Po kratkem hudem trpljenju me je zapustil moj ljubljani mož, brat, striček, svak

RAFKO KORETIČ

Izmučeno truplo pokojnika leži na Žalah v Nikolajevi mrliški vežici, odkoder ga bomo spremili k zadnjemu počitku v soboto dne 25. maja 1957 ob 16. uri.

Zalujoča žena Tonči Koretič roj. Habunek z Nevenko in družine Kogovšek, Kante, Arh ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, dne 23. maja 1957.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi najine ljubljene mame

ZORKE KRAJC roj. ŽAGAR

se iskreno zahvaljujemo za izraze sočutja in sožalja, poklonjeno prekrasno cvetje ter vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

Ljubljana, 22. maja 1957.

Zalujoča sinova: Matija in Niko z družinama.

KIOSK prenosljiv 2 x 1,5 m, dvojne stene,

skoro nov, primeren za trafike ali prodajalno sadja, prodamo. Fonudbe in informacije pri podružnici »Slovenskega poročevalca« Jesenice.

MOTO - MONTAŽA, NOVO MESTO

sprejme v službo:

- 2 STROJNA TEHNIKA — konstruktorja,
- STROJNEGA TEHNIKA — tehnologa za tehnično pripravo dela,
- STROJNEGA TEHNIKA — normirca, za tehnično pripravo dela,
- EKONOMISTA — analitika s prakso v industriji,
- NABAVNEGA REFERENTA s prakso v kovinski stroki,
- SAMOSTOJNEGA KLJUČAVNICARSKEGA MOJSTRA,
- VEČ KVALIFICIRANIH AVTOKLEPARJEV, KLJUČAVNICARJEV, VARILCEV, KOVINOSTRUGARJEV TER KLEPARJEV IN KOLARJEV za priučitev v karoserijski stroki,
- 2 MATERIALNA KNJIGOVODJA-KINJE
- SALDOKONTISTA-KINJO
- SAMOSTOJNO KORESPONDENTKO z prakso v komercialni službi in znanjem nemškega jezika in STENODARTILOGRAFINJO.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na gornji naslov najpozneje do 31. maja 1957. V ponudbi navedite svoj točen naslov. 2765-R

PRI IZVRŠEVANJU SLUŽBENE DOLŽNOSTI V NAŠEM PODJETJU, SE JE SMRTNO PONESRECIL DELAVEC
PODJETJA PLAMA TOVARIS

ANTON CEK

OB TRAGIČNI IZGUBI NADVSE MARLJIVEGA IN POZRTIVOVALNEGA DELAVCA IZREKAMO GLOBOKO SOZALJE ŽENI IN NJEGOVEMU KOLEKTIVU

KOLEKTIV TOVARNE
»CELULOZA« — MEDVODE

»RAZVITAK« VELETRGOVAČKO PODUZEČE
IMPORT-EXPORT, METKOVIČ, JAVLJA ŽALOSTNO VEST,
DA JE 22. V 1957 NAGLO PREMINIL PO KRATKI, TEŽKI
BOLEZNI NAŠ ZASLUŽNI USLUŽBENEK

RAFKO KORETIČ

SEF PREDSTAVNIŠTVA LJUBLJANA

Z NJIM SMO IZGUBILI ZASLUŽNEGA TOVARISA
IN DOBREGA PRIJATELJA

OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU

Največje trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki
in pohištvom za tuzemstvo in izvoz

LESNINA Ljubljana

nudi od danes dalje

**GARANCIJSKI LIST
Z ENOLETNIM JAMSTVOM**

za vse vrste pohištva.

»LESNINA LJUBLJANA« JE PRVO PODJETJE lesne stroke, ki je uvedlo jamstvo za svoje izdelke, zato izkoristite ugodno priliko in nabavite lepo, praktično in ceneno pohištvo trajne uporabne vrednosti z zajamčeno kvaliteto. Brezobvezno si oglejte veliko izbiro pohištva v prodajalnah LESNINE, kjer vedno lahko nobite vsa pojasnila in navodila.

LESNINA LJUBLJANA

Centrala za FLRJ

LJUBLJANA, Farmova 41

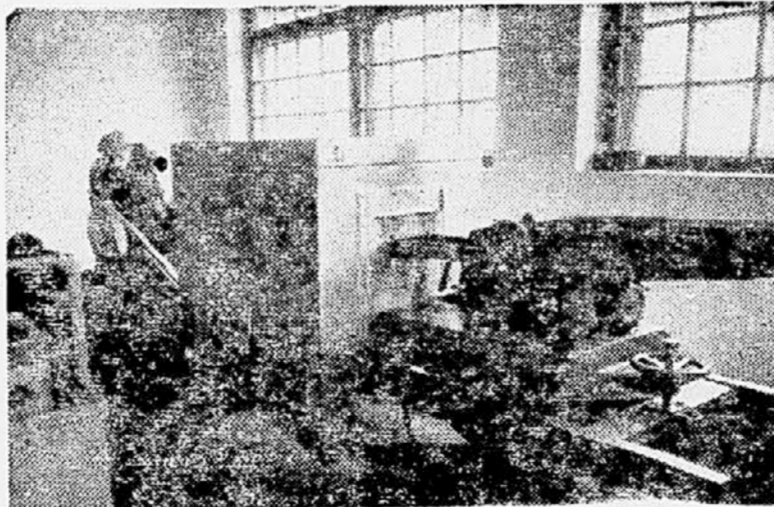
2745-R

Vsem prebivalcem in delovnemu ljudstvu KOBARIDA in okolice
čestitamo ob krajevnem prazniku 25. maju 1957 in jim želimo
še mnogo uspehov pri njihovih naporih

Občinski ljudski odbor

KOBARID

Obrtno podjetje Splošno mizarstvo,
zidarstvo in kolarstvo
Kobarid

TOVARNA IGEL KOBARID

Izdeluje vse vrste igel:

ROČNE ZA DOM IN OBRT:

- šivalne
- čevljarske
- sedlarske
- krznarske triloglate
- zakrivljene igle za vreče
- tapetniške igle
- čevljarska sila
- pletilke itd.

STROJNE IGLE:

tip 705

TEKSTILNE IGLE:

- GILL
- KAMM
- CARD

TEKSTILNE GLAVNIČKE TER RAZNE SPECIALNE IZDELKE

Proizvodi so iz prvovrstnega jekla in odlične kvalitete. Priporoča tudi usluge naše orodjarne.

2741-R

ZADRUŽNA SIRARNA, Kobarid, Slovenija

je začela proizvodnjo v novozgrajenih objektih z moderno opremo. Dnevni odkup je okrog 15.000 l mleka s področja občine Kobarid in Bovec.

Mleko predelujemo v sir tipa:

- ementaler (85—90 kg)
- grojer (40—50 kg)
- tolminski (do 10 kg)
- trapist - blok (do 2 kg)
- edamer — salama (do 2,2 kg).

Poleg tega izdelujemo maslo I. in II. kvalitete in topljeni sir.

Mladi delovni kolektiv si prizadeva, da bo proizvodnja mlečnih izdelkov kvalitetna in da bodo potrošniki zadovoljni.

Vsem prebivalcem in delovnim kolektivom občine

Sodražice in okolice

čestitamo ob občinskem prazniku — 25. maj 1957 — in jim želimo čimveč uspehov pri delu za napredek in dvig občine

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB NOV
- OBČINSKI ODBOR REZERVNIH OFICIRJEV
- OBČINSKI ODBOR ZVVI
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR RK

Kolektivi podjetja

STOLARNA, SRTUGARSTVO
IN SPLOŠNO MIZARSTVO

SODRAŽICA

Zadružno podjetje

LESNA GALANTERIJA

SODRAŽICA

PLETILNICA ŽIČNIH MREZ

SODRAŽICA

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM

SODRAŽICA

Gostišče »MAJOLKA«

SODRAŽICA

KMETJSKA ZADRUGA z o. j.

s svojimi odseki in obrati

SODRAŽICA

SUHA ROBA, trgov. podjetje

SODRAŽICA

PEKARNA IN SLASČICARNA,

Kočevje

podružnica SODRAŽICA

VESEL FRANC, lesostrugar

SODRAŽICA

Gostilna »PRI KAPROLU«

SODRAŽICA

2746—2756-R

S Proleterko na jug

V Markovščini, kjer se ustavi avtobus Umag-Koper-Reka, je bilo zadnji pepek okrog sedme ure zjutraj se obkroži s silovko. Potniki so se sgrabili za silovko v občestni gostili; in še so jim bila v mislih majhne kerpe snega v kotanjah krasknega sveta, ki so ga pustili za seboj.

Tako jih je že na Reki pozdravil prvi komarast: pristanskiški delavci in ribiči v srcah, na soncu, za katerega bi bilo premalo reči, da je gredo; neke na moji med temi in pripoko je bilo.

Ta čas s potovanjem ni težav. Tako preprosto je vse to: greš v urad, recimo Jadranske litiške plovilnice v pristanišču, in čez pet minut že imaš vozovnico za ladjo do Gruza in rezervacijo za posteljo v kabini. Nobenega navala še ni! Toda že lunja bo drugače.

Na prvi progi Reka-Gruž je prav ta dan nastopila sezonsko plovba »Proleterka«. Po osmih letih udeležnosti v mokrem elementu pri Sibensku jo je rešil »Brodoplas«. In danes je, vsa obnovljena, ena lepših, udobno urejenih ladij za plovbo po Sredozemskem morju. Postelje ima 134, prostora pa je na njej za 1.100 potnikov. S svojimi 16 m dolžine naredi korle v tisk. Da jo marširajo s njo tudi zamenja.

Med potniki I. razreda so predvladovali tuji. Največ Nemci, za njimi Avstrijci — razlikuje jih jih po govornici — Angličani in Francozi. Ubišajo čas vsak po svoje. In Nemci pač ne bi bili. Nemci, če ne bi tudi: je priročnost izrabili za to, da se na kratko seznanijo s preteklostjo ljudstva. In čitar deželo so se bili namenili. Bil je v skupini šestdesetih nekdo, ki jim je dal »kratak kursus«: od rimskega cesarstva do prve svetovne vojne. Posebej za Slovence. Hivata in Srbe in sama mimogrede o Makedoniji; in Črnj Gorci. Na dan je prišla tudi trditve o gotskem izvoru Hrvatov, čeprav z oprezo (!) pripombe da znamenstvo to sicer ni dokazano, a bodi omenjeno, ker bo katerega od poslušalcev je zanimalo; in je domneval, da se bil član bosenske vladarske družine Tvrtkovičev zelo verjetno potomci tega tega franškovega kralja. Pri skofu Strosmayerju — čudo — po za nepuni sat! — ni poznali omeniti njegovega volkssdeutscheskega porekla. In tako dalje! Kopica stvari, ki je dokazovala naravnost presenetljivo spoznavanje naše preteklosti pa tudi politični razmer od prve vojne. Sami vse to v stilu prikazovanja zgodovine z vsemi ntenimi kralji in cesarji, a brez ljudstva in človeka trditve, ki grede v prid nemškemu tolmachenju razvoja v preteklosti balkanskega polotoka.

Med jutranjim pristankom v Splitu smo lahko kupili še pravi čas nove časopise, nato pa je bilo mimo prelope Makarske vedno bolj proti jugu. Tudi spiliški dnevnik »Slobodna Dalmacija« je pisal to soboto (11. maja) o kmeth. ki so zadnji dve jutri na Visu in Solju brez moči gledali propadanje svojih vinogradov. Slana je bila tako močna, da so oginji, ki so jih kurili odnovalci. Pa nekdo je prizadeval 70% vinogradov, ki tudi drugo leto še ne bodo rodili. — Angličani in Nemci vneto fotografirajo — wundersehen!

That's beautiful! — in s tako lepo, moderno, svetlo stvarco se vneto ukvarja tudi: vsa sivolasa Angležinja. Še ji ni dovolj vsega v življenju in s prav mladostno zaverovanostjo si prizadeva, ohraniti za dlje samo bežne vtise, ki jih utegnejo pušiti v umrežni očeh in spominu mimo hitre lepote obale in Jadrana.

Skoraj neopazno minevamo Korčulo. Nebo stvi, ves čas »mrtvo« morje začeta rahlo valovati pod blagim dihom jugozahodnika. 6400 KS ladijskih motorjev žene »Proleterko« s hitrostjo 17 milj nezadržano napreje in pozno popoldne pristane v Gružu. Konec je 525 km dolge poti, ki je trajala, s postanki, 26 ur. Kar preveč, po dolžini in lepota, za 878 dn (brez kabine) simdikalne vozne.

Dan odmora

Če hočete v Dubrovnik, morate v Gruž. Dubrovnik sam nima ne železnice na luke; oboje je v Gružu, odkoder vas potegne za 10 dn star tramvaj v mesto, ki je bilo svoj čas ob našem Jadranu edino tako bogato, da si je smil pred Turki lahko kupilo z dukati.

V Gružu, bodisi na postaji ali v drugi, vas bo ob prihodu kakšna žena gotovo nagovorila: Treba vam soba gospodine? Treba vam krevet, gospodar? — Ne svesti vam, da greste na to. Stopite rajše čez cesto v Turistični urad. Tam imajo registriranih 60 privatnih sob (okrog 120 postelj). Sicer se vam utegne zgoditi, da boste sobo najprej dobili, pa ostali nato zvečer, večinoma ob 10. uri, brez postelje; ali da boste privatno sobo plačali dražje kot v hotelu in še boste hodili skozi kuhinjo, kjer spe že sezono domači. In se umivali v lavorju, namesto ob tekoči vodi.

Ta navšet je gotovo umesten sedaj, ko še ni prave sezone in sob ne manjka. Kako bi poletji? Po splošnih podatkih in turističnem uradu in Putniku se tudi tu letos nadelalo navala. ki bo pomagala da zeleno veje lani preceji mršavemu turizmu. Vnaprejšnje nanašilo bo torej kaj umestno.

Prenotevanje v privatnih sobah pa utegne imeti še eno posledico, kaj ne ljubje za zaspance; zbuditi ga bodo — skoraj gotovo — prav zarana petelin. Ne odnehalo, doktor tudi tak zaspance na vstane in se, če napravljen, ob 6. uri zjutraj na pragu hiše čud; umitemu nebu in plavemu morju.

Vzemite čutaro s seboj! V Gružu in Dubrovniku je dosti kleti, kjer dobite dobro črno ali belo vino za 110, 100 in celo 80 din. Prostora, kjer ga, ko vas zaveja, z družbo lahko mirno spijete, je tudi dovolj. Ni treba, da je to ravno na vrtu tega ali onega hotela na Lapadu. Od končne tramvajске postaje Lapad pelje lepa, slikovita pot, s katere se spustite malone kjerkoli k morju. Nič lažjega kot skriti se preradovednim očem, ki bi vam začeli alkohola ob ranj uri morda hotela, tihu v sobi, očitali, da ste pijane; čeprav je ta verjetnost kaj malnja in niste dolžni na dopustu nikomur dejati računa o takšnem svojem početju.

Cas je, da si oddahnemo; saj imamo en dan dopust! Kje na vrtu ali v hladni restavraciji s cementnimi tli. To dobro de; zlasti: če je blizu kopalnice, ki bi že planili vanj, če ne bi bil žledeček glasneši. Vam je »Pri mostu« prav? Mimo portiča za staro kavarno ni niti pet minut do tja! Ali vam je ljubša »Gradska kafarna«; s teraso, s katere je tako lep pogled.

»Kar sem rekel, me ne bo in me tudi ne more kakor koli obremenjevati,« je dejal Jim mirno. »Saj sem samo prosil sodni zbor in porotnike, naj domnevajo, da sem izkušen vlomilec, da bi lahko s tega vidika presojali možnost, ali sem vdrl v hišo na Cranfieldu. Saj je policija vedno znova in znova poudarjala, da sem odgovoren za vse novjše vlome v banke. Kolikor jim naš državni zakon dovoljuje, so ti ljudje s svojimi izjavami in sumničeni vrgli senco na vse moje življenje. Sedaj bi rad s svojimi besedami ozračje zopet očistil. Priznam, da sem Črnuh, s tem pa ne pravim, da sem odgovoren za katerega teh številnih vlovov. Je bil mar vlom v Blackheathu tipičen vlom Črnuha? Ali se je dalo pri tem sploh kaj dobiti? Je bila vobče kaka potreba ali pa vzrok za tamošnji vlom? Med obravnavo se je vendar pokazalo, da so bile moje navedbe o telefonskem pozivu pravilne. Prijeli so me — da se prav izrazim — le zategadelj, ker se je sposobni policijski uradnik Marborne zmotil.«

Zatem je govoril državnim tožilec, za njim pa še sodnik; in njegove besede so naredile na porotnike velik vtis.

»Niti najmanj ne dvomim, da je preteklost obtoženega Jamesa Morlake zločinska. Še manj dvomim o tem, da je prav on zločinec, ki uživa zavidijske sloves kot Črnuh. Ali niti najmanj ne dvomim o njegovi nedolžnosti v obtožnici, naperjeni proti njemu pred tem sodnim zborom. Izjave policije niso bile zadovoljive. Ne verjamem, da sta Marborne in Slone, ki sta nastopila kot glavna svedoka, govorila čisto resnico. Navedla sta vse mogoče dokaze, ki me pa niso mogli prepričati. Z drugimi besedami: menja sem, da sta vsa zadevo izmenoma pripravila, da bi prevarila sodni zbor in dokazala obtoženo krivdo. Zato predlagam porotnikom, da se odločijo za razsodbo »nedolžen«. Pristavljam pa — pri teh besedah se je obrnil naravnost k obtoženo — »da bom pred drugim sodnim zborom, ki mu bom sam predsedoval, Jamesa Lexingtona Morlake

Dubrovnik malo drugače kot ponavadi

To se prileže in ura steče kot minuta.

Na kopalnišču Ploče je kar živo. Najbolj vneti se letos kopljejo že od marca in to junastvo so tvegali celo nekateri Nemci, ki so se med tujimi turisti prvi prikazali na našem jugu. »Včerajšnje« junastvo je danes užitek; razen za revmatike morda, ki zasukrat še bolj zaupajo samo soncu. Kopalnišče še ni urejeno (!), bo pa kmašje. Ča po nitamer drugem, vidim to na obleki, ki je bela od svežega beleža. Upam, da tako ne bo ostalo.

Na poti iz kopalnišča me je zdramil pred kavarno glas fantiča, ki je tekel čez trg in vpil

na vse glas: jedan nula za Jugoslaviju! Kot s čarobno palico me je prestavil v nošometno sedanost in to viteško igro in čez minuto ali kaj sem že sedel v bifeju stranske uličice, kjer sem z drugimi vred zijaal v zvočnik. Videl sem že ljudi, ki razbijajo čuše v sproščenem veselju, tega, da bi kdo iz enaki nagibov metal ob tla medeninate džezovke, pa še nisem doživel. Da, nepopisno navdušenje je zajelo tudi Dubrovničane ob prenosu zagrebske tekme in spričo veselja nad njo je zbledela celo silajna zmagoda domačega GOSK (Gruški omladinski športni klub) nad gosti iz Trebinja z rezultatom 10:0 — Eh Dubrovčan!

Lep dar otrokom za Dan mladosti

Za osnovno šolo v Mostah je bila še pred dvema letoma velika jama zasipnica, v katero so metali razne neuporabne odpadke, smeti in drugo nesnaigo, ki je okuževala zrak in okružala zdrave ljudi ter kvarila tako tudi ugled občine. Zdad že jame ni več. Na njenih tleh je zraslo obsežno otroško igrišče, za katerega lahko trdim, da bo, ko bo dokončno urejeno, eno najlepših in najboljših sodobnih igrišč, kar jih v premore Ljubljana.

Jutri, ko bo mladina in s njo vred vse naše ljudstvo praznovalo rojstni dan tovariša Tima in se veselilo ob Dnevu mladosti, bo igrišče slovesno predano v uporabo otrokom.

Otroško igrišče v Mostah meri 17.500 kv. metrov. Krasijo ga nasadi topolov in drugih parkovnih dreves ter gredic s pisanimi cvetjem. Sredi sveže travnate površine so postavljena igrala — tobogan, vrtiljak, razne vrste zvirala z gušnicami in drugo. Za tiste otroke, ki se radi kotaljajo, pa je pripravljen poseben prostor, ki ima obliko hruške in ki bo v zimskih mesecih preurejen v drsališče.

Igrišče je razdeljeno v dva dela — zabavno del, to je ta, ki smo ga opisali, in pa delov-

ni del. Delovno igrišče bo dokončano čez nekaj mesecev, kar zahteva njegova ureditev precej stroškov. Bo urejeno tako, da bo vsak otrok imel svojo parcelo, na kateri bo lahko po miri volji gradil v mivki hiše, mostove in cela naselja, ali pa se s pomočjo raznih tehničnih priprav seznanjal s tehniko. Vsak otrok bo dobil pri vrtarju ključ od tega dela igrišča, razno orodje in druge priprave, ki mu bodo pomagale pri njegovem ustvarjanju.

Kako so pogrešali v Mostah otroško igrišče, se vidi po tem, da so otroci, ko so videli prva igrala, ta popolnoma zasedli, tako da je bilo delavcem težko v miru in v redu opravljati delo. Igrišča se veselijo tudi odrasli, saj jim bo nadomestovalo park, kjer bodo lahko v senci topolov in drugih dreves opazovali igro in delo otrok ter si tako odpohili. Prav tako bodo imeli tudi upokojenci na novem igrišču svoj prostor, kjer si bodo z raznimi igrami in ob veseljem otroškim smehu krajšali čas.

Dosedanja ureditev igrišča je stala že okrog 2 milijona din, ki so jih prispevali občinski ljudski odbor Moste, republiška in okrajna Zveza prijateljev mladine, terenski odbori te zveze itd. Znatni prispevek so dala tudi podjetja v Mostah, ki so prostovoljno pomagala z raznim delom in materialom.

Dve veliki predstavi

Cannes, 14. maja 1957

Danes je bil eden »najtežjih« dni letošnjega festivala. Dve veliki predstavi, dolga tiskovna konferenca z Williamom Wylerjem, sprejem pri Unifrance filmu in zanimiva predstava v okviru študijske predredve »Komiki« v filmu.

William Wyler je bil na tiskovni konferenci pred polno dvorano novinarjev postavljen v malce mučen položaj — vprašanja namreč niso padla na račun njegove lepega filma, temveč na račun scenarija ali še boljše na temo pravega avtorja scenarija. Mednarodna federacija filmskih avtorjev je namreč na svojih zadnjih sevanjih tudi problem avtorja scenarija za film »Prijeteljsko prepuščanje«. Film je Wyler posnel po romanu pisateljice — kvekerke J. Westove, toda iz Hollywooda je s svojim materialom prišel tudi scenarist številnih filmov (med njimi naj omenim samo film »Rostok« avtorja Wilson, ki je v mednarodnem združenju filmskih avtorjev dokazal, da je Wylerjev film dejansko zgrajen iz odstotkov Wilsonovega scenarija, ki ga je on pisal po knjigi Westove za režiserja Capro. Mednarodna federacija filmskih avtorjev je po besedah predrednika Carla Rima ugotovila, da je dejanski avtor scenarija Wilson.

Wyler je na konferenci to mnenje Carla Rima izrazil in ga imenoval »neumljivega«. Povedal je, da je res prebral Wilsonov scenarij — potem ko je Capra opustil misel, da bi snemal po tem scenariju film — fabula mu je ugajala, ne pa zgradba scenarija. Zato je povabil pisatelico Westovo k sebi, da bi skupaj napisali nov scenarij. Delo je po Wylerjevih besedah trajalo osem mesecev in je mnenja, da se ti trije dejanski avtorji, ki so skupaj napisali scenarij, priznava, da so v svojem scenariju uporabili nekatere drobne prizore iz Wilsonovega scenarija. Vsekakor za njihova priznanja prav zaradi popolnega nasprotja v mnenju režiserja filma in mednarodnega združenja filmskih avtorjev. Kolikor sem lahko izvedel, ha stvar reševalo sodišče. Jacques Terry, duhovit besednik, je v debatah na tiskovnih konferencah, ki Wylerja zelo dobro poznajo, izjavil, da je v vsaki situaciji, ki je spravljen v nerodno pozicijo, ko je postavljen vprašanje: »Dostel vidim na festivalu in sam scenarij, ki mu je avtor, ali je avtor?« — stenoji za tvoj film. Komu bi v primeru, da je mojega mnenja tudi žirija, kazalo po tvoji sodbi podeliti nagrado? Wyler stenoji, da je avtor, ki je bil podoben strogemu profesorju kakor neumornemu filmskem režiserju, na vprašanje ni vedel odgovoriti, temveč se je skušal izmuznati z besedami: »V takšnem primeru bo morala odločiti žirija sama.« Ob tem problemu se to-

matično, ali bo Bresson dobil Zlato palmovo veliko, kajti za moj okus je Bresson bolj resen in upravljen kandidat. —

Sovjeti so zvečer prikazali kinemasopski film »Don Kihot«, ki ga je v odličnih barvah posnel avtor E. Schwartz režiser G. Kozincev. V glavni vlogi je nastopil znani sovjetski igralec N. Cerkasov. Po »Don Kihotu« moram predvsem zapisati, da so sovjetski filmski ustvarjalci osvojili še popolnoma kinemasopski format in stereotipno mojstrsko vključili v dramaturško gradnjo filma. Iz Cervantesovega duhovitega romana pa je scenarist Schwartz izbral le najbolj progresivne, humane in revolucionarne odločitve in dejavnosti ter jih povezal v nekakšno »spasilsko igro«. Vključil temu je delo zelo zanimivo, impresivno in polno silajnih prizorov, med katerimi je vsekakor scena borbe z mlini na veter posebno lepa in odlično posnela. Cerkasov se trudi dati svojemu liku »viteza« zlastne nastave nadih, ki ga je tako mojstrsko orisal Cervantes. Vendar imam vtis, da se mu to ni vedno najbolje posrežilo in da je njegova največja vrednost v resnici, da me je že v prvih sekvencah prisilil, da sem se identificiral z dožaljanjem, z glavnim junakom in da me je v tem stanju obdržal do konca predstave. Film je dejansko po eni strani dokument o pobegu iz gestapovske tihote, po drugi strani pa dokument o borbi človeka za obstanek v navidez brezupnih okoliščinah. Znano je, da je posnel Bresson svoje delo po resničnem dogodku in da je poročnik Fontaine sodeloval pri snemanju (on je namreč tisti, ki mu je uspela ta beg) kot tehničar svetovalec. Bresson je uporabljal samo lažna igralca in Francois Leterrier se je izkazal vrednega Bressonovega zaupanja. Dejansko pa je proble-

Spominška plošča enainštiridesetim v Ribnici

V. nedeljo, 26. maja, ob 9 do polnoče, bodo v poslopju nižje gimnazije v Ribnici na Dolencih odkrili spominško ploščo enainštiridesetim padlim borcem in žrtvam fašizma — nekdanjim dijakom bivše meščanske šole.

Ploščo bo odkril ribniški ljudski poslanec tovariš Matija Maležič. Pripravljalni odbor vabi vse svoje padli, vse nekdanje učitelje, vse bivše dijakke, še posebej pa dijakke šolskega letnika 1941—1942, naj se svečanosti v polnem številu udeležijo.

- OGLAS
- v »Slovenskem poročevalcu« — gotov
- uspeh!

NAD OBLAKI 7200 m VISOKO

Posnetek smo vzeli iz pripravljene tvarine za knjigo »HIMALAJA IN CLOVEK«, ki je zanj Planinska zveza Slovenije razpisala subskripcijo. Knjiga bo imela nad 400 strani z opis najdražjih vzponov na najvišje gore sveta, 33 reprodukcij na umetniškem papirju in 12 zemljevidov. Knjigo, ki bo stala za prednaročnike 1100 dinarjev (v prosti prodaji 1500 dinarjev), naročajo pisмено pri Planinski zvezi Slovenije, Ljubljana, Likovnarjeva 9, pp 214, tel. 32-553, pri Planinskem društvu Ljubljana-matica, Miklošičeva c. ali pri vseh Planinskih društvih Slovenije

Prijel jo je za roko in se nasmehnil. »Oba dni ste bili tukaj,« je rekel. »Videl sem vas v kotu na galeriji. Tudi jaz sem srečen, da je mimo — stari sodnik mi ni ostal ničesar dolžan — ali ne?«

Zgrozila se je. »Ne — bilo je grozno!«

Ni vedel, kaj naj stori in reče. Vendar sta ga njena prijaznost in sočustvovanje ganila mnogo bolj, kot pa bi bil kdajkoli mislil, da je mogoče. Videl je, kako je lepa, in bi se bil rad še razgovarjal z njo, ali neka čudna plahost ga je od tega odvrčala.

»Upam, da ne mislite o meni ravno preveč naklonjeno,« je rekel prijazno. »Zločinci so menda res zelo zanimivi, niso pa primerni za občudovanje.«

Videl je, kako sta ji ustna kota zadržala v nasmehu, in občutil veliko zdreago.

»Ne občudujem vas kot junaka — saj to ste menda mislili?« je rekla mirno. »Sem le zelo žalostna — zavoljo vas. Ne verjamem, da se kesate ali pa priznavate krivdo.«

Odkimal je. Ko se je ozrl, je zagledal policaja, ki ga je s svojega mesta zvedavo motril, in si zelo želel, da bi mlade dame ne spravil v slabo luč.

»Mislim, da bo boljše, ako odideva.«

Sedaj je zbrala ves svoj pogum, zakaj ni ji bilo lahko povedati, kar je hotela.

»Ali bi hoteli kje popiti z mano »skodelico čaja?« je vprašala maice zasoplo. »V bližini je majhna restavracija, na Newgate Streetu.«

Obotavljal se je.

»Da, hvala,« je nato odgovoril.

Saj menda veste, da ste mi lahko hvaležni?« je vprašala, ko sta stopala nizdol po stopnicah.

